Ազգ
Azg armenian daily
5 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1996, ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ, # 167 (1173)

Ռուսաստանը Ադրբեջանի նավթային բոլոր պայմանագրերը համարում է անվավեր

4 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, «ԱԶԱՏՈՒԹՅՈՒՆ»: Այսօր Կասպից ծովի խնդիրների եւ կարգավիճակի մասին քննարկումներ անցկացնելու նպատակով Բաքու է ժամանել Ռուսաստանի արտգործնախարարության հատուկ հանձնարարությունների գծով դեսպան Ֆյոդոր Կոզոլովը: Կասպից ծովի կարգավիճակի հարցը երկու տարի առաջ բարձրացրել էր Ռուսաստանը, երբ առաջ էր եկել նավթի մշակման խնդիրը: Մոսկվան պնդում է, որ պետք է ներգրավվի կասպյան ավազանի նավթի արդյունահանման գործում, մինչդեռ Ադրբեջանն ու Ղազախստանը վիճարկում են Ռուսաստանի իրավունքը: ԻՏԱՌ–ՏԱՍՍ գործակալությունը վկայակոչելով ռուս մասնագետների երեկ հայտարարեց, որ քանի դեռ Կասպից ծովի կարգավիճակի հարցը մնում է վիճելի, կասպյան ավազանի պետությունների հետ ստորագրված նավթային բոլոր պայմանագրերը անվավեր են համարվում:

ԱԶԳ

Վիկտոր Իլյուշինը ժամանում է Երեւան

Հայաստանում ռուսաստանյան մշակույթի օրերի բացման արարողությանը մասնակցելու նպատակով այսօր Երեւան է ժամանում Ռուսաստանի Դաշնության կառավարության առաջին փոխնախագահ Վիկտոր Իլյուշինը: Նա նախագահ Բորիս Ելցինի զինակիցներից է ու մտերիմ աշխատակիցը: Այցի ընթացքում նախատեսվում է [illegible] հանդիպումը ՀՀ նախագահ Լ. Տեր-Պետրոսյանի եւ հանրապետության այլ ղեկավարների հետ:

Վիկտոր Իլյուշինը ծնվել է 1947 թվականի հունիսի 4-ին Սվերդլովսկի մարզի Նիժնի Տագիլ քաղաքում՝ բանվորի ընտանիքում: Ավարտել է

Սվերդլովսկի պոլիտեխնիկական ինստիտուտը ինժեներ-էլեկտրիկի մասնագիտությամբ եւ ԽՄԿԿ կենտկոմին առընթեր հասարակական գիտությունների ակադեմիան:

Աշխատանքային գործունեությունը սկսել է Նիժնի Տագիլ մետալուրգիական կոմբինատում որպես փականագործ, այնուհետեւ անցել է կոմերիտական ու կուսակցական աշխատանքի: 1985-87 թթ. ԽՄԿԿ կենտկոմի խորհրդատու, ԽՄԿԿ Մոսկվայի քաղկոմի առաջին քարտուղար Բորիս Ելցինի օգնականն էր: Վերջինիս ՌԽՖՍՀ Գերագույն խորհրդի նախագահ ընտրվելուց հետո դառնում է նրա օգնականը, այնուհետեւ՝ քարտուղարության վարիչը: 1991-92 թթ.՝ ՌԴ նախագահի քարտուղարության ղեկավար, 1992-96 թթ.՝ ՌԴ նախագահի առաջին օգնական, 1996 թվականի օգոստոսին Ռուսաստանում նախագահական ընտրություններից հետո կազմված կառավարությունում նշանակվել է ՌԴ կառավարության առաջին փոխնախագահ: Ամուսնացած է, ունի որդի ու դուստր:

Լ. Տեր-Պետրոսյան. «Կենսաթոշակները, նպաստներն ու աշխատավարձերը ժամանակին կվճարվեն»

ՀՀ նախագահի այցը Տավուշի մարզ

Հարցեր, խնդրանքներ, ողջույններ, զգացմունքներ, գանգատ ու բողոքներ, համոզմունքներ, հավատի խոստովանություն՝ հանձնարկված պետական օգնության ու հովանավորության ակնկալիքներ. այսպիսին են ՀՀ նախագահի շրջագայությունները հանրապետության մարզեր: Այսպիսին էր նաեւ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի ուղեւորությունը Տավուշի մարզ:

Ի դեպ, նախընտրական այս արշավը բացահայտեց նախագահի բոլորովին նոր, մեզ քիչ հայտնի կերպար՝ մարդու, հարցերին սիրով պատասխանող, նույնիսկ առողջ-խոսող, կատակող, զանկացած ոք կարող է մոտենալ նրան, նամակ տալ, խոսել կյանքի դժվարություններից կամ ուրախություններից: Պատասխանն չէ, որ այս ուղեւորություններում նախագահի շրջապատում զգացվում է նրա աշխատակազմի պատասխանատու աշխատակիցը, որը նշում, գրի է առնում այն բոլոր հարցադրումները, որոնք դրվում են հանդիպումների մասնակիցները: Ես դատարկ խոստումներ չեմ տալիս, կրկնում է Լ. Տեր-Պետրոսյանը: Անշուշտ, պատահիր չէ, որ բոլոր դիմում բողոքները դրական լուծում ստանան, բայց դրանցից յուրաքանչյուրով լրջորեն զբաղվում են իրավասու պաշտոնյաները, հետեւում քննում, ընթացք տալիս: Համենայնդեպս, դիմողը պետք է իմանա, որ նրա գրությունը, նամակը, դիմումը չի կորչում եւ անուշադրության չի մատնվում:

Տավուշի մարզի սահմանագծին ՀՀ նախագահին եւ նրա հետ ժամանած ՆԳ նախարար Վանո Սիրադեղյանին, նախագահի խորհրդական Վահագն Խաչատրյանին, նախագահության թեկնածուի վստահված անձանց՝ Հրանտ Մարգարյանին, Տիգրան Մանսուրյանին, «Հանրապետություն» միավորման կուսակցությունների ղեկավարներին դիմավորեցին ու բարի գալուստ մաղթեցին Տավուշի մարզպետ Պավլիկ Ասատրյանը, մարզից ընտրված այլ պատգամավորներ, Գուգարաց թեմի առաջնորդ Տ. Սեպուհ վրդ. Չուլջյանը, ՀՀ զինված ուժերի միավորման հրամանատար գեներալ-մայոր Միխայել Գրիգորյանը:

Առաջին կանգառը Դիլիջանում է.

Տես # էջ 3

Ս. Նահանգները եւս 2 անգամ հրթիռակոծեց Իրաքը

ԳՐԻԳՈՐ ԷՄԻՆ-ՏԵՐՅԱՆ

ԱՄՆ-ը չորեքշաբթի օրը եւս 17 «Թոմահավք» արձակեց նախորդ օրվա հրթիռահարությունից հետո իրաքցիների շարքից դուրս չեկած հակաօդային համակարգերը վերջնականապես ոչնչացնելու նպատակով: Պենտագոնի ներկայացուցիչն ասաց, թե նոր հրթիռակոծությունն անհրաժեշտ էր, որպեսզի նախագծվի ամերիկյան օդաչուների սպառնալիքը, որոնք չորեքշաբթի օրվա կեսօրից պետք է պարեկեն 32-րդ զուգահեռականից մինչեւ 33-րդը ընդարձակված Իրաքի հարավային թռիչքների համար արգելված գոտում: Երբ ուժի մեջ մտավ Բիլ Քլինթոնի կողմից երեքշաբթի օրը հայտարարված «ոչ թռիչքային» գոտու ընդարձակումը, հաղորդագրության աղբյուրը, թե ամերիկյան «F16» կործանիչն այդ գոտում հրթիռակոծել է Իրաքի հակաօդային պաշտպանության եւս մի օբյեկտ, երբ օդաչուն նկատել է, որ իրաքյան ռադարը հայտնաբերել է իր օդանավը:

Իսկ ի՞նչ է կատարվում Քրդստանի վարչական կենտրոն Էրբիլ քաղաքում, որի իրաքյան զորքերի գրավումից հետո էլ սկսվեց դեպքերի այս վտանգավոր զարգացումը: Չորեքշաբթի օրը բացատրվել էր, որ օտարերկրյա լրագրողներն այցելել են այդ դժբախտ քաղաքը: Բարզանիի «Քրդստանի ժողովրդավարական կուսակցության» ներկայացուցիչները, որոնք Սադդամ Հուսեյնի զորքերի օգնությամբ գրավեցին Էրբիլը, պնդում են, թե իրաքյան զորքերը դուրս են բերվել քաղաքից: Սակայն BBC-ի թղթակիցը հայտնեց, որ Էրբիլից 15 կմ հարավ

Իրաք: Անհեն անգամ ռազմական հարված ստանալիս. Իրաքի նախագահ Սադդամ Հուսեյնը հանդիպում է իր կողմնակիցներին եւ խանդավառում նրանց: Լուսանկարը Ռոյթերի գործակալությունից

նրանք տեսել է շուրջ 50 իրաքյան զրահամեքենա եւ հրետանի: Էրբիլում կրակոցներ են լսվում, հարյուրավոր մարդիկ են պահվում քաղաքի բանտային ճամբարում:

ՄԱԿ-ի Անվ.ն սկսել է քննել ԱՄՆ-ի եւ Մեծ Բրիտանիայի ներկայացրած բանաձեւը, որը դատապարտում է Իրաքը: Ֆրանսիան եւ Ռուսաստանը դեմ են այդ բանաձեւի ընդունմանը եւ քննադատում են ԱՄՆ-ին: Անկարան չորեքշաբթի օրը հայտարարեց, թե Թուրքիան պատրաստ է ռազմական ներխուժել Իրաքի հյուսիսային տարածք, որտեղ քրդերն են բնակվում: Քուվեյթն իր բանակը համընդհանուր դիտարկ, մարտական պատրաստության բերեց:

ԲԱՔՈՒ

Գժտությո՞ւն Ալիեւի եւ Գուլիեւի միջեւ

ԵՐԵՎԱՆ, 4 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Ինչպես հաղորդում է «Ազատություն» ռադիոկայանի թղթակիցը Բաքվից, մի քանի ամիս արդեն խոսվում է Ադրբեջանի Միլի մեջլիսի նախագահ Ռասուլ Գուլիեւի եւ նախագահ Հեյդար Ալիեւի գժտության մասին: Նշվում են տարբեր պատճառներ՝ պատվախնդրական, կլանային, տնտեսական: Գուլիեւն այլեւս չի երեւում պաշտոնական խորհրդակցություններում եւ զանազան այլ միջոցառումների ժամանակ, որ սիրում է կազմակերպել Ալիեւը: Ակներեւ է, որ խորհրդարանի խոսնակը լիովին մեկուսացված է նաեւ արմատական շուկայական բարեփոխման անցկացումից, թեեւ նավթամշակման խոշոր գործարանի նախկին տնօրենը հանրապետությունում թիվ մեկ գործարարի եւ շուկայի կողմնակիցի համբավ ունի: Վարագույրը բարձրացրել է ռուսական «Նովոյե վրեմյա» հանդեսին տված Գուլիեւի հարցազրույցը, ուր նա սուր քննադատության է ենթարկել Ադրբեջանի իշխանությունների տնտեսական քաղաքականությունը: Նրա կարծիքով, հանրապետությունում բարեփոխումներ չեն կատարվում, սեփականաշնորհումը գոյություն ունի թղթի վրա, իսկ խորհրդարանի ընդունած օրենքները չեն գործում: Նախագահի աշխատակազմում մամուլի ասուլիսի ժամանակ տնտեսական քաղաքականության հարցերով պետական խորհրդական Վահիդ Ախունդովը հերքել է Գուլիեւի մեղադրանքները ոչ պակաս սուր քննադատությամբ, որը բնորոշ չէ իր արտահայտություններում հույժ մեղմ եւ զգուշավոր պետխորհրդականին: Նա Գուլիեւի դիրքորոշումն անվանել է ոչ կառուցողական եւ հայտարարել, որ նման կարգի պաշտոնյայի տեսակետները չի կարելի դիտել որպես մասնավոր կարծիք, եւ որ դրանք կարող են էապես վնասել հանրապետության հեղինակությանը համաշխարհային հասարակայնության աչքում:

Եվ այսպես, ակնհայտ է հակամարտությունը իշխանության զույգ ծայրերի բարձրաստիճան ներկայացուցիչների միջեւ: Ըստ թղթակցի, դեպքերի զարգացման տրամաբանությամբ այս հակամարտությունը պետք է մոտ ժամանակներս լուծվի Ռասուլ Գուլիեւի կամավոր կամ ստիպողական պաշտոնաթողությամբ:

ԼԻԲԱՆԱՆ

Հաղթում են վարչապետ Հարիրիի թիմակիցները, այդ թվում՝ հայերը

Երեկ Լիբանանից ստացված հայկական թերթերից տեղեկանում ենք, որ խորհրդարանական ընտրությունների 3-րդ փուլում Բեյրութի ընտրաշրջանում սեպտեմբերի 2-ին կայացած ընտրություններում տպավորիչ հաղթանակի են հասել վարչապետ Ռաֆիկ Հարիրիի թիմակից թեկնածուները, այդ թվում հայերը, որոնց օգտին քվեարկել է շուրջ 50 հազար մարդ, այդքանով էլ ավարտվեց [illegible] վարչապետի գլխավորած ցուցակի ձայները: 128 հոգանոց խորհրդարանի պատգամավոր են ընտրվել հայերից՝ Հայկական ռամկավար ազատական կուսակցության թեկնածու, նախարար Հակոբ Դեմիրճյանը, Սեբուհ-դաշնակցական կուսակցությունից Եղիկ Ճերեճյանը, վերջին տանվագն 35 տարիներին խորհրդարանում ՀՅԴ բլոկի «ճնշման» անդամ եւ նախկին նախարար Խաչիկ Պապիկյանը, նույն կուսակցության թեկնածու՝ հայ կաթոլիկ փաստաբան Ժակ Չուխադարյանը, իսկ բողոքականներից՝ Աբրահամ Տեեյանը: Հակոբ Դեմիրճյանը, Խաչիկ Պապիկյանը եւ Եղիկ Ճերեճյանը Հայ առաքելական համայնքից են: Վերիի շրջանից մեր նախատեսվող նշված ընտրություններում Լիբանանի նախանցում Հայ ռամկավարականներից ընտրվել էր ՀՅԴ թեկնածու Սեպուհ Հովնանյանը: Իսկ առաջիկա 4-րդ փուլի ընտրություններում (Բեքաայի նահանգ) ընտրապայքարը շարունակում են 2 հայ թեկնածու՝ անկուսակցական Ժակ Քասարջին եւ ՀՅԴ-ից Նուբիջան Դեմիրճյանը:

Հիշեցնենք նաեւ, որ Լիբանանում ընտրությունները կրոնական համամասնային սկզբունքով են, ուստի բոլոր համայնքների հայերն ունեն 6-7 տեղ: Այսպիսով, երկրի առաջիկա խորհրդարանում հայերն այս անգամ կունենան 7 պատգամավոր, քանի որ բողոքականների (հայ եւ արաբ) պատգամավոր է ընտրվել հայ թեկնածու Ա. Տեեյանը:

Չեչնիա: Գրոզնիի բնակիչներից մեկը, որ ձերբակալվել էր ալկոհոլ վաճառելիս, ըսկսեն մարտիկի կողմից պատժվում է ձիպոտի 40 հարվածով: Չեչենները հայտարարեցին, որ իրենց հանրապետությունն այսուհետ ղեկավարվելու է մուսուլմանական օրենքով:

ԹԵԿՆԱԾՈՒՆԵՐ

Լ. Աղալովյանը օրինական ընտրության դեպքում ընդդիմության հաղթանակը հավանական է համարում

Իսկ մահապատիժը դեռ շուտ է վերացնել Հայաստանում

«Իմ նպատակը չի եղել եւ չի լինի հանրապետության նախագահ դառնալը», երեկ Երեւանի մամուլի ակումբում լրագրողների հետ ունեցած հանդիպման ժամանակ հայտարարեց նախագահության թեկնածու Լենսեր Աղալովյանը։ Այնուհետեւ ավելացրեց, որ իրեն առաջին հերթին գիտնական է համարում եւ կցանկանար զբաղվել միայն գիտ... դաշտում գուցե դա լավ կընդունվի, իսկ երբ Լենսեր Աղալովյանն է այդ քայլին դիմում... ես համենայնդեպս այդ քայլին չեմ գնա երբեք», ավելացրեց նախագահության թեկնածուն։

Թեկնածուների միջեւ անհավասարության դրսեւորումներից մեկն էլ պրն Աղալովյանը համարեց տեղամասային հանձնաժողովների անհավասարության սկզբունքով կազ- ... չհաղթահարելի կգնա երկրորդ փուլ։

Մահապատժի վերաբերյալ պրն Աղալովյանի կարծիքն այն էր, որ մեր տարածքում այն պետք է պահպանվի, որովհետեւ «սոր մեթոդներով սպանություններ են կատարվում, չնայած դժվարություններ կան նաեւ գնահ (քանտարկյալին) պահելու տեսակետից»։ Քանի որ պրն Աղալովյանը խոսեց ընդդիմադիր վեց թեկնածուների կողմից առ-

թյամբ, սակայն հանրապետությունում տիրող վիճակը նրան մղեց այդ քայլին։

Պրն Աղալովյանը բացարձակապես համաձայն չէր ԿԸՀ-ի կողմից արված այն հայտարարություններին, թե նախագահության բոլոր թեկնածուների համար քարոզչության հավասար պայմաններ են ապահովվում։ «ՀՀ նախագահը հանդիպումների է գնում ամբողջ շքախմբով, տիրապետելով պետական լծակներին (թեկուզ ինչ-որ տեղ արդարացված է դա), եւ հեռուստատեսությունը գովազդում է այդ հանդիպումները», ասաց պրն Աղալովյանը։ Շարունակելով նախորդ միտքը, հայտնեց, որ քարոզչությունը կազմակերպելու առումով ավելի վատթար վիճակում է հայտնվել՝ հնարավորություն չունի Գյումրիում կամ Սյունիքում մի դահլիճ «վերցնել» ընտրողների հետ հանդիպելու համար։ Նրա ասելով, նույն վիճակում են նաեւ ընդդիմադիր մյուս թեկնածուների մեծամասնությունը, սակայն Պարույր Հայրիկյանի օրինակով չի կարող ընտրողներից գումար հավաքել նրանց հետ հանդիպելու համար։ «Հայրիկյանի մավորումը, որտեղ ինքը ոչ մի մարդ չունի։ «Ընդամենը մեկ վստահված անձ, որն անկարող է վերահսկել տեղամասը, դա նորմալ երեւույթ չէ», հայտնեց թեկնածուն, զուգահեռ ներկայացնելով իր ուշագրավ տարբերակը. կազմավորված հանձնաժողովը թող կատարի տեխնիկական աշխատանքը, իսկ ընտրությունները անցկացնեն բոլոր թեկնածուների անձանցից, հավասար հիմունքներով կազմավորված հանձնաժողովները։

Խոսեց նաեւ ընդդիմադիր թեկնածուներին մտահոգող քվեատուփերում ավելորդ քվեաթերթիկների հայտնվելու հնարավորության մասին։ Անօրինականությունները նվազագույնի հասցնելու համար հանդես կգան հետեւյալ առաջարկով. պաշտոնական ցուցակների կրկնօրինակը հանձնել տեղամասային հանձնաժողովի ընդդիմությանը, իսկ ընտրողը թող ստորագրի երկուսում էլ։ Պրն Աղալովյանը գրեթե համոզված էր, որ «խախտումներ կլինեն»։ Իսկ օրինական ընտրությունների դեպքում, առաջին փուլում ընդդիմության հաղթանակը հնարավոր է համարում, իսկ եթե գային համաձայնության կառավարություն ստեղծելու մասին, լրագրողները ցանկացան իմանալ, թե ո՞ր դերի պատասխանատվությունն է պատրաստվում ստանձնել նրա կազմակերպությունը։ Պրն Աղալովյանը հայտնեց, որ պորտֆելների հարցը դեռեւս չեն քննարկել, բայց իրեն արժանի է համարում գիտության ու կրթության։ Սակայն ազգային համաձայնության կառավարությունում կասկածի ոչ թե ինքը, այլ «Արցախ-Հայաստան» կազմակերպությունից մեկ ուրիշը։

Լրագրողի մյուս հարցին, թե ինչպես է ընդունում ԼՂՀ պաշտպանության նախարար Սամվել Բաբայանի հայտարարությունը, թե Վազգեն Մանուկյանը մասնակցություն չի ունեցել Քելբաջարի ազատագրմանը, պրն Աղալովյանը դա համարեց զգայացունց հայտարարություն՝ թելադրված Հայաստանից։ «Նման պատմերներ միշտ պետք է սպասել», հայտնեց պրն Աղալովյանը, խորհուրդ տալով «ըմբռնումով» մոտենալ նմանատիպ ցանկացած հայտարարության։

ՄԱՌԱ ՊԵՏՐՈՍՅԱՆ

ԳԻՏԱԺՈՂՈՎ

Հայաստանում պետք է իրականացվի նպատակային ժողովրդագրական քաղաքականություն

ԵՐԵՎԱՆ, 4 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ։ Հայաստանը, լինելով անկախ պետություն, պետք է ունենա իր ժողովրդագրական քաղաքականությունը։ Անհրաժեշտ է կանոնակարգել ծնելիությունը, որտեղ պետք է գծագրվի, թե ինչ նորմերի վրա պետք է դրվի հանրապետությունում բնակչության աճը։ Հայաստանի ամերիկյան համալսարանում շարունակվող Պերինատոլոգիայի եւ մանկաբարձության միջազգային գիտաժողովում ներկայացնելով ՀՀ առողջապահության նախարարության կողմից մշակված հիմնադրույթները փոխնախարար Վահագն Դեմիրճյանը հայտնեց, որ Հայաստանում կա զարգացող երկրին հատուկ ժողովրդագրական իրավիճակ։ Սակայն որոշ բալային ցուցանիշներով Հայաստանը անցել է զարգացող երկրի մակարդակից։ Այսպես, 2015 թ-ին աշխարհի ազգաբնակչության 56%-ը պետք է լինի քաղաքաբնակ, իսկ Հայաստանում արդեն այսօր կան 67,7% քաղաքաբնակներ։ Հետեւաբար, հանրապետության բուժսպասարկման կողմնորոշումը պետք է տարվի դեպի քաղաքաբնակ ազգաբնակչություն, այսինքն բուժհաստատությունները եւս պետք է համապատասխանեցվեն այդ թվերին։

Հայաստանում մանկական մահացությունն ունի կայուն իջեցման միտում, որն ավելի ակնառու է 1994 թ-ից, հատկապես Երեւանում։ Դա նախարարության կողմից իրականացված մի շարք ծրագրերի (սնուցման, կրծքով կերակրման, դիարային հիվանդությունների դեմ պայքարի եւ այլն) արդյունքն է։

Ըստ Վ. Դեմիրճյանի, դրա հետ մեկտեղ առկա են բացասական վիճակագրական տվյալներ. օրինակ, այսօր Հայաստանում կանանց 24%-ը անպտղություն ունեն, դրանցից 21,3%-ը՝ առաջնային (Եվրոպայում 12-13%)։ Այդ ցուցանիշները իջեցնելու համար պետք է մշակել եւ իրականացնել նպատակային ծրագրեր։

ՀԱՄԱՌՈՏ

Սեպտեմբերի 23-27-ը կկայանան հայ-ռուսական զորավարժություններ

ԵՐԵՎԱՆ, 4 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ։ ՀՀ եւ ՌԴ զինված ուժերի համագործակցության մարտական պատրաստության 1996 թ. պլանի համաձայն սեպտեմբերի 23-27-ը տեղի կունենան հայ-ռուսական համատեղ տակտիկական զորավարժություններ։ ՀՀ պաշտպանության նախարարության լրատվության եւ մամուլի վարչությունից հայտնեցին, որ ներկայումս Արմավիրի զորավարժությունների հրապարակում վերջին նախապատրաստական աշխատանքներն են տարվում։

Գնդակոծվել են Այգեձոր գյուղի պաշտպանական դիրքերը

ԵՐԵՎԱՆ, 4 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ։ Սեպտեմբերի 3-ին հերթական միջադեպն է գրանցվել ՀՀ հյուսիս-արեւելյան սահմանագոտում։ Ժամը 12:00-13:00-ը Ադրբեջանի զինված ուժերի ստորաբաժանումները հրաձգային տարատեսակ զենքերով գնդակոծել են Տավուշի մարզի Այգեձոր գյուղի պաշտպանական դիրքերը։ ՀՀ պաշտպանության նախարարության լրատվության եւ մամուլի վարչությունից հայտնեցին, որ տուժածներ չկան։ ՀՀ զինված ուժերի ստորաբաժանումները պատասխան գործողություններով հարկադրել են հակառակորդին դադարեցնել կրակը։

ԴԻՎԱՆԱԳԻՏԱԿԱՆ

Կարեւորվեցին հայ-ուկրաինական հարաբերությունները

ԵՐԵՎԱՆ, 4 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ։ Սեպտեմբերի 4-ին, ըստ ԱԳՆ մամուլի եւ հասարակայնության հետ կապերի ծառայության, ՀՀ արտաքին գործերի նախարար Վահան Փափազյանն ընդունեց Հայաստանում Ուկրաինայի արտակարգ եւ լիազոր դեսպան Ալեքսանդր Բոժկոյին։ Զրույցի ընթացքում կողմերը քննարկեցին Հայաստանի եւ Ուկրաինայի միջեւ հարաբերությունների զարգացման եւ ընդլայնման հեռանկարները։

Գոհունակություն հայտնելով Հայաստանում Ուկրաինայի արտակարգ եւ լիազոր դեսպանի նշանակման առթիվ, նախարարը շեշտեց, որ առաջիկայում Հայաստանի դեսպանությունն Ուկրաինայում եւս կներկայացվի ավելի բարձր մակարդակով։

Կարեւորվեց հատկապես համագործակցությունը տնտեսության, առեւտրի, գիտության եւ մշակույթի բնագավառներում։ Զրուցակիցները ընդգծեցին, որ առկա հնարավորությունները շատ ավելին են, քան երկկողմ հարաբերությունների ներկա ծավալները։ Կարեւորվեցին նաեւ հարաբերությունները երկկողմ, քառակողմ եւ բազմակողմ համաձայնագրերի շրջանակներում։

Նախարարին հանձնելով իր հավատարմագրի կրկնօրինակը, պարոն Բոժկոն ընդհանուր գծերով ներկայացրեց նաեւ Ուկրաինայի ներքաղաքական իրավիճակը։ Իր հերթին պարոն Փափազյանն ընդգծեց նաեւ տարբեր միջազգային կազմակերպություններում Հայաստանի եւ Ուկրաինայի համագործակցության անհրաժեշտությունը։

ՍԵՄԻՆԱՐ

«Դատական համակարգի կազմակերպման սկզբունքները իրավական տեսությունում»

ԵՐԵՎԱՆ, 4 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ՓԱՍՏ։ Սեպտեմբերի 4-ին Ազգային ակադեմիայում աշխատանքները սկսեց «Դատական համակարգի կազմակերպման ընդհանուր սկզբունքները իրավական տեսությունում» խորագրով սեմինարը, որը կազմակերպվել էր Եվրախորհրդի եւ ՀՀ ԱԳՆ համատեղ նախաձեռնությամբ։ Սեմինարի աշխատանքներին մասնակցում էին Հայաստանի ԱԺ, ԱԳՆ, արդարադատության նախարարության, Գերագույն դատարանի եւ դատախազության ներկայացուցիչներ, ինչպես նաեւ մասնագետներ Բելգիայից, Իտալիայից, Շվեյցարիայից եւ Ֆրանսիայից։ Սեմինարի բացման առթիվ ներկաներին դիմեցին ՀՀ ԱԳ նախարար Վահան Փափազյանը եւ Եվրախորհրդի իրավական դեպարտամենտի փոխտնօրեն Մարի Օդիլ Վիդերիերը։ Այնուհետեւ սեմինարի մասնակիցներին ողջույնի իր խոսքն ուղղեց ՀՀ Սահմանադրական դատարանի նախագահ Գագիկ Հարությունյանը։ Դատաիրավական բարեփոխումների վիճակը Հայաստանում ներկայացրեց ՀՀ ԱԺ դատաիրավական հանձնաժողովի նախագահ Էդվարդ Եգորյանը։ ՀՀ արդարադատության փոխնախարար Գագիկ Ջհանգիրյանը հանդես եկավ «Դատաիրավական բարեփոխումների հայեցակարգը Հայաստանի Հանրապետությունում» զեկույցով։ Այնուհետեւ Ֆրանսիայի դատական ուսումնասիրությունների կենտրոնի տնօրեն Սերժ Գինըարը եւ Շվեյցարիայի Ֆրիբուրգ կենտրոնի գլխավոր դատախազ Անն Կոլլիար Առնոն ներկայացրեցին այս ասպարեզում եվրոպական երկրների ձեռքբերումները։ Սեպտեմբերի 5-ին սեմինարը կշարունակի իր աշխատանքները։

Երեւանի մետրոպոլիտենի վարչության եւ «Մետրո-ԴՍՏ» գովազդային գործակալության համատեղ

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆԸ

Նկատի ունենալով նախորդ տարիների ընտրարշավի փորձը, նպատակ ունենալով

– մեր հնարավորությունների չափով նպաստելու ազատ, ժողովրդավարական ընտրությունների կայացմանը

– վերահսկելու եւ իրականացնելու մետրոպոլիտենի տարածքում Հայաստանի Հանրապետության նախագահի թեկնածուների նախընտրական քարոզչության քաղաքակիրթ անցկացումը

– բացառելու մետրոպոլիտենի գործունեության եւ մետրոպոլիտենի տարածքում գովազդի կազմակերպման սահմանված կարգի որեւէ խախտում

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒՄ ԵՆՔ

«Մետրո-ԴՍՏ» գովազդային գործակալությունը անվճար իր ծառայություններն է առաջարկում Հայաստանի Հանրապետության նախագահի բոլոր թեկնածուների ընտրարշավի կազմակերպիչներին եւ պատրաստ է իրականացնել բոլոր թեկնածուների նախընտրական քարոզչության բնույթի գովազդի եւ հայտարարությունների տեղադրումը թեկնածուների պաշտոնական ներկայացուցիչների պատվերով։

Միաժամանակ տեղեկացնում ենք, որ անհապաղ կկասեցվեն վերոհիշյալ բնույթի գովազդի եւ հայտարարությունների տեղադրման բոլոր այն փորձերը, որոնք կկատարվեն առանց գործակալության գիտության։

Կառուցվում է Գորիս-Ստեփանակերտ ճանապարհը

ՍՏԵՓԱՆԱԿԵՐՏ, 4 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ։ Ավարտին են մոտենում «Զանգեզուրտրանսշին» փակ բաժնետիրական ընկերության կողմից իրականացվող Գորիս-Ստեփանակերտ ճանապարհի առաջին 5,5 կմ-ի ասֆալտապատման աշխատանքները։ Շինարարները զուգահեռ կառուցում են նաեւ ճանապարհի երկրորդ հատվածը, որով հիմքեր են ստեղծվում 1997 թ. հոկտեմբերին ճանապարհի շահագործման համար։ Գորիս-Ստեփանակերտ ճանապարհի շինարարությունը ֆինանսավորում է «Հայաստան» համահայկական հիմնադրամը։

«Ցենտրոլիտ» աղետի եզրին է

ՉԱՐԵՆՑԱՎԱՆ, 4 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ։ 1992 թվականից ի վեր Չարենցավանի «Ցենտրոլիտ» գործարանի ղեկավարությունը դիմում է պարտատերերին՝ փողերը վերադարձնելու պահանջով։ Ձեռնարկությունն ինքը անելանելի դրության մեջ է՝ ունի 100 մլն դրամ բյուջետային եւ վարկային պարտք։ Գործարանի շուրջ 450 աշխատողներ գրեթե մեկ տարի աշխատավարձ չեն ստացել։ Հաշվի առնելով 1992-1993 թթ. ինդեքսավորումները, «Ցենտրոլիտին» պարտք են Գյումրիի հղկող հաստոցների, Վանաձորի հաստոցաշինական, Երեւանի ֆրեզերային հաստոցների, «Ավտոագրեգատ», Չարենցավանի հաստոցաշինական, Հրազդանի ցեմենտի գործարանները, «Հրազդանմաշը»՝ ընդհանուր առմամբ 104 մլն դրամ։ «Ցենտրոլիտի» տնօրենության բազմաթիվ դիմումները ՀՀ արդյունաբերության նախարարությանը ավարտվում են հետեւյալ խոսքերով. «...գործարանն աղետի եզրին է»։

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակության 2 տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Երեւան 375010, Հանրապետության 47
ֆաքս 562941, AT&T (3742) 151065.
e-mail INTERNET: azg2@arminco.com
Գլխավոր խմբագիր
ՀԱԿՈԲ ԱՎԵՏԻՔՅԱՆ / հեռ. 521635
Տնօրեն
ՍԱՐԳԻՍ ՍԱՐԳՍՅԱՆ / հեռ. 562863
A STYLE համակարգչային ծառայություն / 581841
Apple Macintosh
համակարգչային շարվածք «Ազգ» թերթի
Ցրումը «Ազգին» պատկանում է
«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

հանդիպումներ

ՇՐՋԱԳԱՅՈՒԹՅՈՒՆ

Լ. Տեր-Պետրոսյան. «Կենսաթոշակները, նպաստներն ու աշխատավարձերը ժամանակին կվճարվեն»

ՀՀ նախագահի այցը Տավուշի մարզ

Սկիզբը էջ 1

«Իմդուլս» գործարանը ԽՍՀՄ ռազմարդյունաբերության ճանաչված ձեռնարկություններից մեկն էր, եւ ինչպես այդ ոլորտի շատ ու շատ ձեռնարկություններ, ծանր վիճակում հայտնվեց միության տրոհումից հետո: Տնօրեն Էդգար Խանամիրյանի խոսքերով, այսօր գործարանում ջանքեր են գործադրում դժվար կացությունից դուրս գալու, շուկաներ որոնելու համար: Օրինակ, նշեց նա, մշտական գործընկերներ ռուսաստանյան կազմակերպությունները սկզբից հրաժարվեցին համագործակցությունից, սակայն այժմ կրկին հետաքրքրություն են հանդես բերում գործարանի արտադրանքի նկատմամբ: ՌԴ-ից պատվերները հնարավորություն կտան գոյատեւել, ապահովել կայուն եկամուտ, ասաց տնօրենը: Երկրաշարժից լրիվ կործանվեցին «Իմդուլսի» արտադրական շենքերը, առանց աշխատանքի մնացին շուրջ 3,5 հազար բանվոր ու ճարտարագետ: Վերջերս ձեռնարկությունը վերականգնվեց, Համաշխարհային բանկի միջոցներով կառուցվեց նոր արտադրական մասնաշենք, որը մակարդակով իրականացրեց Վանաձորի «Տարոն-606» շինարարական բաժնետիրական ընկերությունը: Պատասխանելով ՀՀ նախագահի հարցերին արտադրության զարգացման ու հետագա ընդլայնման հեռանկարների մասին, էդ. Խանամիրյանն ընդգծեց, որ ձեռնարկության գերխնդիրը եվրոպական չափանիշներին համապատասխանող արտադրանքի թողարկումն է: Ի դեպ, այստեղ պատրաստի արտադրանքի պահեստները դատարկ են, այդքան բարձր է «Իմդուլսի» թողարկածի պահանջարկը: Գործարանում հայցում են* ՀՀ նախագահի օգնությունն ու աջակցությունը, մասնավորապես, ազգային արտադրողի պաշտպանության հարցում: Որպես օրինակ տնօրենը բերեց Հայաստանի կապի համակարգը, ուր գյուղական ավտոմատ հեռախոսակայանները վերազինվում են արտասահմանյան սարքավորումներով, այնինչ դա կարելի է անել «Իմդուլսում» արտադրած կայաններով:

Թիվ 8 արտադրամասում Լ. Տեր-Պետրոսյանին մոտեցավ արտադրամասի վարպետ Աստղիկ Ոսկանյանը: Այս տարի մենք մեր ձայները տալու ենք Ձեր օգտին, ինչպես դա արել ենք 1991 թվականին, ասաց նա: Մաղթում ենք Ձեզ հաղթանակ, մենք հավատում ենք Ձեզ եւ հույս ունենք ապագայի նկատմամբ: Այս խոսքերից հետո արտադրամասի վարպետը նախագահին հայտնեց, որ աշխատավարձերը ստացվում են ուշացումով ու խնդրեց կարգավորել խնդիրը: Գործարանի մեկ այլ աշխատակից հյուրին ընծայեց իր ասեղնագործ անձեռոցիկը:

Նախագահը շրջեց գործարանի բոլոր արտադրամասերով, ուր միջանցքների՝ այցի հետ կապված իրարանցման հակառակ, շարունակվում էր բնականոն աշխատանքը: Մոնտաժային արտադրամասում հարց տվեց աշխատավարձի մասին: «Իմդուլսում» միջին ռոճիկը 10 հազ. դրամ է, մոնտաժողը ստանում է 25 հազար դրամ, իսկ կարգավորողը՝ 50-60 հազ. դրամ: Պարզվեց, որ ձմռանը այստեղ չեն աշխատում, վառելիքի, ջեռուցման եւ այլ ծախսերը տնտեսապես աննպատակահարմար են դարձնում աշխատանքն այդ ամիսներին: Լայն սպառման ապրանքներից «Իմդուլսը» կարող է գլուխ գովել կոճակային խայտաբղետ հեռախոսապարատներով, որոնք բավական լավ սպառում ունեն ոչ միայն Հայաստանում, այլեւ նրա սահմաններից դուրս:

Քաղաքի մշակույթի պալատի առջեւ հավաքվել էին հազարավոր դիլիջանցիներ: Սեպտեմբերի 22-ին՝ նախագահական ընտրությունների օրը, դիլիջանցիներն իրենց ձայնը կտան Լ. Տեր-Պետրոսյանի օգտին, ասաց Դիլիջանի քաղաքապետ Ժորա Պետրոսյանը, իր խոսքերով, «արտահայտելով քաղաքի բնակիչների գերակշռող մեծամասնության կարծիքը»: Ըստ քաղաքապետի, տնտեսական դրական միտումների մասին է վկայում այն փաստը, որ այս ամռան 3 ամիսներին քաղաքի առողջարաններում ու հանգստյան տներում հանգստացել է ավելի քան 2,5 հազ. հոգի, այնինչ անցյալ տարիներին այդ թիվը չէր գերազանցում 300-400-ը: Քաղաքապետը հույս հայտնեց, որ ՀՀ նախագահի աջակցությամբ Դիլիջանը պիտի դառնա զբոսաշրջության ու հանգստի միջազգային կենտրոն:

Մեկ այլ բանախոս՝ «Շամիրամ» հասարակական-քաղաքական կազմակերպության Դիլիջանի խորհրդի նախագահ Սեդա Թամրազյանը հարց դրեց քաղաքի թիվ 2 միջնակարգ դպրոցի շենքի կիսավարտ շինարարության մասին: Հարյուրավոր դպրոցականներ ստիպված սովորում են փայտե տնակներում, ուսուցիչները, ծնողները սպասում են կիսավարտ շինարարության ավարտին, ասաց տիկին Թամրազյանը:

Երիտասարդ բժիշկ Արմեն Հովհաննիսյանը խոսեց Դիլիջանի քաղաքային հիվանդանոցի հրդեհված գլխավոր մասնաշենքի վերականգնման կամ վերակառուցման, հիվանդանոցը դեղորայքով, բուժսարքավորումներով ապահովելու, ինչպես նաեւ կահավորման անհրաժեշտության մասին: Բժշկի կարծիքով, Դիլիջանը պիտի դառնա միջազգային առողջարան, ինչի գրավականն են մաքուր օդը, բուժիչ ջրերը, որակյալ մասնագետները, հիանալի բնությունը, սպասարկող անձնակազմը: Դրանով կապահովվի հարյուրավոր դիլիջանցիների զբաղվածությունը:

Շնորհակալություն հայտնելով «ջերմ ու գեղեցիկ ընդունելության համար», նախագահ Լ. Տեր-Պետրոսյանը համաձայնեց, որ «դեռ չափազանց ցածր են աշխատավարձերը, կենսաթոշակները, երեխաների նպաստները»: Նույնիսկ ցածր՝ պետությունն ի վիճակի չէ դրանք ժամանակին վճարել, նշեց նախագահը: Դա մի լուրջ պրոբլեմ է, շարունակեց Լ. Տեր-Պետրոսյանը, որտեղ նա արդարացում չի տեսնում: Գոնե այս հարցը մենք կարող ենք կարգավորել եւ պիտի կարգավորենք, վստահ է հանրապետության ղեկավարը:

Մենք պետք է արձանագրենք երկու նվաճում, որ տվեցին մեծ զոհերի գնով, մեր ժողովրդի ծանր վիճակի, ամենօրյա զոհաբերության գնով, շարունակեց ՀՀ նախագահը, դա Հայաստանի անկախության վերականգնումն է եւ Արցախի անկախության ապահովումը: 1994 թ. մայիսին Լեռնային Ղարաբաղում խաղաղության հաստատումից մեր ժողովուրդն իր մեջ ուժ գտավ եւ աստիճանաբար, քայլ առ քայլ, փոքր փոփոխություններով կարողացավ իր մեջքը շտկել, գնալ առաջ, նշեց Լ. Տեր-Պետրոսյանը: Պատասխանելով Դիլիջանի որպես առողջարանի հետագա զարգացման եւ այլ առաջարկներին, նախագահը խոստացավ, որ կուսումնասիրի դրանք: Ես չեմ ուզում ծեծ սին խոստումներ տալ, խաբել, հրաշքներ խոստանալ ու հեքիաթներ պատմել, հավաստիացրեց Լ. Տեր-Պետրոսյանը:

Միտինգի ավարտից հետո նախագահն այցելեց Դիլիջանի գեղատեսիլ անկյուններից մեկը՝ քաղաքի արգելոց-թանգարանը: Դա ամբողջական մի փողոց է, որ ձգվում է դեպի ձորը եւ պարունակում դիլիջանյան ինքնատիպ ճարտարապետության տարատեսակ նմուշներ: Այս տներում ստեղծագործում են գեղանկարիչներ, գորգագործական, ժանյակագործական, ասեղնագործության, փայտագործ բազմաթիվ վարպետները, գործում են արվեստանոցները: Այստեղ են գեղանկարչական դպրոցը, երաժշտական սրահը: Ինչպես պատմեց թանգարանի տնօրեն Վիկտոր Հարությունյանը, դիլիջանցիներն այս տեղը Քյառամի քուչա էին անվանում, սակայն այսօր փողոցն իրավամբ կոչվում է Հովհաննես Շարամբեյանի անունով՝ ի նշան հարգանքի ու երախտիքի հայ ժողովրդական արվեստի այդ անձնուրաց երախտավորի, որը տարիներ շարունակ ապրել է Դիլիջանում եւ այս թանգարանի հիմնադիրներից է:

ՀՀ նախագահը շրջեց թանգարանի սրահներով, ծանոթացավ ասեղնագործության ցուցահանդեսին, ուր զետեղված էին Վ. Հարությունյանի եւ Գ. Ամիրխանյանի՝ հայկական ազգային տարազներն ու Դիլիջանի տեսարանները պատկերող յուրօրինակ գործերը: Փայտագործ Ռուբիկ Հովսեփյանը նախագահին նվիրեց փայտե մի շերեփ:

...Դիլիջանից Իջեւան տանող ճանապարհին տեղի ունեցած հանդիպումներին արծարծված հարցերը կարծես մեր հանրապետության այսօրվա կտրվածքն են: Մարդիկ ցավով ու մտահոգությամբ խոսում են այն հարցերի մասին, որոնք բնորոշ են ողջ երկրին:

Ես պատերազմի երկրորդ կարգի հաշմանդամ եմ, թոշակս 2100 դրամ է, բայց ստանում եմ երեք ամիսը մեկ, բա եղա՞վ, վրդովված է Գոշավանք գյուղի բնակիչ Վաղինակ Վարդանյանը: Շնորհակալ եմ, ասում է վետերանը, հեռախոս քաշեցին, բարի մարդիկ սոցապ բաժնում ու էլցանցում ընդառաջում են, երբ փող չունեմ: Գյուղապետ Արծրուն Հովսեփյանը պատմեց, որ 63 տուն ունեցող այս գյուղի հիմնական ցավերից մեկն են սողանքները: 140 ընտանիք հույս ունի, որ պետությունն ինչ-որ կերպ կաջակցի իրենց: Խնդրանքներով նախագահին մոտենում են մյուս գյուղացիները: Թոշակների, դրանց ուշացման, նյութական կարիքի մասին էր խոսքը Հովքի, Թեղուտ, Հաղարծին, այլ գյուղերի բնակիչների հետ...

Մարզկենտրոն Իջեւանի զինանշանի մոտ հավաքվել էին քաղաքի ավագները՝ աշխատանքի ու պատերազմի վետերանները: Այնուհետեւ ավտոմեքենաների շարասյունը մեկնեց դեպի Նորակառույց թաղամասերից մեկը, ուր հուշաղբյուր է կառուցված՝ նախագահը կտրեց այդ պարզ կոթողը երիզող ժապավենը: Այնուհետեւ նա այցելեց Ազատամարտիկների հրապարակ, ուր ծաղկեպսակ դրեց հայրենիքի պաշտպանության ժամանակ զոհված իջեւանցիների հուշարձանին: ՀՀ զինված ուժերի Իջեւանի կայազորի ռազմական նվագախումբը կատարեց հանրապետության պետական օրհներգը:

Այնուհետեւ մարզպետարանում տեղի ունեցած զրույցի ընթացքում մարզպետը մասնավորապես տեղեկացրեց, որ մարզի բնակչությունը կազմում է 156 հազարից ավելի մարդ: Ընդհանուր հողատարածքը կազմում է մոտ 121 հազ. հա, որից՝ 20 հազ. հա վարելահող, 142 հազ. հա անտառներ: Սեփականաշնորհված են հողատարածությունների 27,8 հազ. հա: Մարզն ունի 24 արդյունաբերական ձեռնարկություն ու 22 շինարարական կազմակերպություն: Այստեղ գործում են ԵՊՀ Իջեւանի մասնաճյուղը, մեկ մասնավոր համալսարան, մի շարք քոլեջներ, տեխնիկումներ եւ ուսումնարաններ: Այս ուսումնական տարում մարզի 52 հանրակրթական դպրոցները, ուր դասավանդում են մոտ 3 հազ. ուսուցիչներ, համալրվեցին 115 առաջին դասարանցիներով, աշակերտության թիվը հասցնելով 25,4 հազարի: Մարզպետը ՀՀ նախագահին շարադրեց մարզի սոցիալ-տնտեսական համալիրի բոլոր հիմնահարցերը, մի շարք հարցերում հայցելով ՀՀ նախագահի ու կառավարության օգնությունն ու աջակցությունը:

Մարզպետարանից քաղաքի մշակույթի պալատ տանող ճանապարհի կեսին նախագահն անսպասելի դուրս եկավ ավտոմեքենայից, հայտնվեց հոծ բազմության շրջապատում: Ֆրանսիացիները դա կոչում են bain de foule՝ բառացիորեն «ամբոխի լոգանք»: Իջեւանցիները ոգեւորված ողջունում էին երկրի ղեկավարին, ծաղիկներ նվիրում, ձեռք սեղմում, արդեն սովորական դարձած՝ զառամյալ տատիկներն օրհնում ու համբուրում:

«Ամբոխի այս լոգանքից» հետո Լ. Տեր-Պետրոսյանն ու նրա շքախումբը մասնակցեցին հանրահավաքի, որը ներածական խոսքով բացեց Իջեւանի քաղաքապետ Արմեն Ղուլարյանը:

Բազմաթիվ ելույթներից հիշատակենք արձակագիր Հրանտ Մաթեւոսյանի խոսքը: Լ. Տեր-Պետրոսյանն այն քաղաքական գործիչներից է, որ կոչված է Հայաստանն առաջնորդելու դեպի 21-րդ դար, ասաց նա: Գրողի կարծիքով, նախագահի արժանիքներից մեկն այն է, «որ նա ընդունակ չէ արկածախնդրության»:

Ինձ համար անակնկալ էր այս բազմամարդ հանրահավաքը, իր ելույթում ասաց Լ. Տեր-Պետրոսյանը: Տավուշը Հայաստանի ամենագեղատեսիլ մարզերից է, որն իր գեղեցկությամբ շատ է հիշեցնում Ղարաբաղ երկիրը, ասաց նա: Բացի այդ, Տավուշն ամենաերկար ու անհանգիստ սահմանն ունի հարեւան պետության հետ: Այսօր մեր բանակի մարտունակության շնորհիվ, ՀՀ պաշտպանության նախարարության անդուլ ջանքերի շնորհիվ այս սահմանը պաշտպանված է ամենահուսալի կերպով, նշեց նախագահը: Նա կարեւորեց պետական ու հասարակական ամենօրյա ու մշտական հոգատարությունը զոհված ազատամարտիկների ընտանիքների ու երեխաների նկատմամբ:

Սահմանի պաշտպանության հարցերը քննարկվեցին նաեւ երեկ առավոտյան զորամասում հանդիպումների, զինվորների ու սպաների հետ զրույցների ընթացքում: Այստեղ էր ժամանել նաեւ ՀՀ պաշտպանության նախարար Վազգեն Սարգսյանը:

Հանդիպումներ կայացան նաեւ Բերդ ավանում եւ նախկին Շամշադինի շրջանի մի շարք գյուղերում:

ՏԻԳՐԱՆ ԼԻԼՈՅԱՆ,
ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ի թղթակից,
հատուկ «Ազգի» համար
Իջեւան

ՕՐԿԱԳՈ

«Ազգի» լրագրողի հանդիպումը հայ համայնքի հետ

1996 թվականի ԱՄՆ-ի նախագահական ընտրությունների թեկնածուների առաջադրման օրակարգով Հանրապետական եւ Դեմոկրատական կուսակցությունների համագումարներին միջազգային դիտորդի կարգավիճակով մասնակցելու համար Միացյալ Նահանգներում գտնվող մեր թերթի լրագրող Հակոբ Ասատրյանն օգոստոսի 28-ին Չիկագոյում հանդիպում է ունեցել հայ համայնքի ներկայացուցիչների հետ տեղի ՀԲԸՄ-ի գրասենյակում:

Հանդիպման սկզբում, որը կազմակերպվել էր տեղի ՌԱԿ Օնիկ Նորհաս ակումբի կողմից, հյուրին ներկայացնելու համար խոսքը տրվել է հայտնի հասարակական գործիչ Երվանդ Ազատյանին: Ապա խոսել է նաեւ ՌԱԿ Շրջանային վարչության անդամ Արսեն Դեմիրճյանը: Այնուհետեւ Հակոբ Ասատրյանը խոսել է «Ազգ» թերթի անցած հինգ տարիների կարճ, բայց փորձառություններով լի ուղու, Հայաստանում անկախ եւ անաչառ լրատվության համար մղվող պայքարում նրա դերի, թերթի «Ապրիլյան» ոդիսականի մասին: Հանդիպման վերջում նա պատասխանել է ներկաների հարցերին:

Ուսանողությունը ձգտում է հանդես գալ «խաղային գիտակցությամբ»

Սեպտեմբերի 4-ին Ժուռնալիստի տանը տեղի ունեցավ ուսանողական-երիտասարդական մի շարք կազմակերպությունների ղեկավարների հանդիպումը զանգվածային լրատվության միջոցների ներկայացուցիչների հետ: Դրանով սկսվեց սեպտեմբերի 9-ին երիտասարդության ազգային եւ քաղաքացիական իրավունքների պաշտպանության օրվան նվիրված միջոցառումների շարքը, որոնք պետք է տեւեն մեկ շաբաթ: Այդ շարքում նախատեսված են հանդիպումներ հասարակական կազմակերպությունների ներկայացուցիչների, ՀՀ նախագահության թեկնածուների նախընտրական շտաբների ղեկավարների, երկրապահ-կամավորականների, զինվորականության հետ, ցուցահանդեսի բացում, համերգների կազմակերպում, գիտաժողովի անցկացում, այցելություն Եռաբլուր եւ այլն:

Հանդիպման ընթացքում Քնարիկ Հովհաննիսյանը, Սուրեն Սուրենյանը, Գեղամ Վարդանյանը եւ Աշոտ Մխիթարյանը բավական հանգամանալից մի անդրադարձ կատարեցին երկրի անկախացումից, մասնավորապես 1992 թվականից հետո Հայաստանում երիտասարդական շարժման պատմությանը, կարեւորեցին նրա փուլերը, այն հանգամանքը, որ տարիների տարերային շարժումը կամաց-կամաց թեւակոխել է կազմակերպական հուն՝ ինչը եւ նպաստել է իշխանությունների՝ երիտասարդությանը դիտելու որպես կազմակերպված հասարակական ուժ եւ մշակելու նրանց հետ տարվող պետական քաղաքականություն: Պատասխանելով լրագրողների հարցերին, «Երիտասարդական ակադեմիա» (ԵրԱկ) կազմակերպության ղեկավար Աշոտ Մխիթարյանը ձգտում էր հասկացնել, թե իրենց նպատակը ուսանողության եւ երիտասարդության մեջ «խաղային շահերի», «խաղային գիտակցության» արմատավորումն է, անկախ կուսակցական պատկանելությունից ու համակրանքից: Այդ առթիվ ՀՀ նախագահի թեկնածուների նախընտրական շտաբների ղեկավարների հետ ծրագրվող հանդիպումը [illegible], որ իրենք ուզում են ճշտել, թե պետության ղեկավարի պաշտոնին հավակնողներն իրենց գործունեության մեջ ի՞նչ տեղ են հատկացնում երիտասարդության հիմնահարցերին: [illegible] նախագահական ընտրությունների [illegible] պաշտպանությամբ:

[illegible]

ԸՆՏՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Պարտավորություններ եւ խոստովանություններ

Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի նախընտրական ծրագրի բնորոշ գծերը

Երկրի ղեկավարման բոլոր այս տարիների ընթացքում առաջին անգամը լինելով՝ ՀՀ նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը հասարակական լսարանին է ներկայացրել անձամբ իր, որպես ՀՀ նախագահության թեկնածուի, նախընտրական ծրագիրը: Երբ ընթերցողը չի մոռացել, նախորդ նախագահական ընտրություններում նա ոչ միայն այդպիսի ծրագիր չներկայացրեց, այլեւ հրապարակավ հրաժարվեց նախընտրական քարոզչություն վարելուց: Ցանկության դեպքում այս երեւույթին կարելի է տարբեր մեկնաբանություններ տալ, սակայն կարելի է նաեւ ենթադրել, որ սա այս ընտրարշավին ներկա նախագահի լրջագույն պատրաստության, «բոլոր կանոններով» քարոզչություն վարելու մտադրության վկայությունն է: Թե ինչո՞ւ նախկինում այդպես չէր վարվում, ինչո՞ւ է այժմ այսքան լրջորեն մոտենում խնդրին՝ այլ հարց է, որը դուրս է ներկա հրապարակման շրջանակներից, ուստի դրանով իսկ այս երկու «ինչուներն» էլ կորցնում են իրենց հրատապությունը եւ էականը դառնում է հրապարակի վրա գտնվող փաստաթուղթը, այն ծրագիրը, որը պատրաստվում եւ պարտավորվում է կատարել նախագահը՝ պետության բարձրագույն ղեկավարի պաշտոնում վերընտրվելու պարագայում:

Արդ, փորձենք դիտարկել, թե ինչպիսի՞ն է ներկայացված ծրագիրը:

Առաջին տպավորությամբ, ծրագիրը կրկնում եւ լրացնում է Ազգային ժողովի նախորդ ընտրություններում «Հանրապետություն» միավորման առաջ քաշած դրույթները: Մասնավորապես, նորովի ձեւակերպմամբ իրենց հաստատումն են գտել «օրենքի գերիշխանության հաստատման», «գործադիր իշխանության արդյունավետ աշխատանքի ապահովման», «իշխանության ավելորդ միջամտության օղակների վերացման», «պետական ապարատի 15 տոկոս կրճատումների» մասին «Հանրապետություն» միավորման նախընտրական խոստումները: Այժմ դրանք այսպիսի տեսք ունեն. «Բարձրացնել գործադիր իշխանության մարմինների պատասխանատվությունը եւ աշխատանքի արդյունավետությունը, վերացնել վարչական ավելորդ օղակները, կրճատել պետական ապարատը՝ նրա թվակազմն աստիճանաբար համապատասխանեցնելով օպտիմալ անհրաժեշտության պահանջներին»: Այսինքն, դուրս է թողնված «15 տոկոսի» կոնկրետ մասնանշումը, որը կարող է նշանակել այդ թվի վերանայման ընդգծում ինչպես նվազման, այնպես էլ ավելացման առումով: Հարցերի այս խմբում, թերեւս, նորություն է տեղական ինքնակառավարման մարմինների ձեւավորման եւ դատա-իրավական համակարգի վերափոխման հարցադրումը, իբրեւ պետական իշխանության կառույցների ամբողջականացման գործընթացի առաջնահերթ խնդիր:

Տնտեսության բնագավառում եւս նախագահի ծրագիրն իր հիմնական դրույթներով ամենեւին հակասության մեջ չէ «Հանրապետություն» միավորման ծրագրային դրույթների հետ: Երբ վերջինս խոստանում էր «հարկային բեռի թեթեւացում եւ հարկային դաշտի ընդլայնում», «սղաճի էական կրճատում, տարեկան 5-7 տոկոս մակարդակի պահպանում», «դրամի փոխարժեքի կայունության պահպանում» եւ այլն, եւ այլն, ապա խնդրո առարկա ծրագիրը նախատեսում է «լուրջ տնտեսագիտական ուսումնասիրությունների եւ հաշվարկների հիման վրա ճկունացնել իրականացվող հարկային քաղաքականությունը», «սղաճի էական կրճատման, դրամի փոխարժեքի կայունության պահպանման, աշխատավարձերի եւ կենսաթոշակների հարանուն բարձրացման շնորհիվ ապահովել բնակչության կենսամակարդակի աստիճանական բարելավում»: Ինչպես նկատում ենք, այստեղ եւս մի կողմ է թողնված միանգամայն ավելորդ կոնկրետացումը («5-7 տոկոս մակարդակի պահպանում») եւ ընդգծված է ընդհանուր միտումը, որը քաղաքական փաստաթղթի համար առավել կարեւոր է (իսկ նախագահության թեկնածուի նախընտրական ծրագիրը, կարծում եմ, շատ ավելի քաղաքական, քան տնտեսական փաստաթուղթ է): Ի դեպ, որպեսզի վերջակետ դնենք «Հանրապետություն» միավորման նախընտրական ծրագրի հետ այս համեմատությանը, նկատենք, որ ներկա դեպքում Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը խուսափել է ավելի քան մեկ տարի առաջ իր կուսակիցների որդեգրած կեցվածքից կրկնելուց եւ կառուցվելիք ու գործարկվելիք օբյեկտները մեկ առ մեկ թվարկելուց, ինչը հիշեցնում էր նախորդ վարչակարգի «5-ամյա պլանների» տխուր նմանակում: Այդ ամենին այժմ փոխարինում է սոսկ մեկ նախադասություն՝ «Նախատեսված ժամկետներում իրականացնել «Հանրապետություն» միավորման 1995 թվ. նախընտրական ծրագրում արտացոլված բոլոր կոնկրետ տնտեսական միջոցառումները՝ կապիտալ շինարարության եւ էներգետիկայի բնագավառների զարգացման ուղղությամբ»:

Ասել է, խոսքը սոսկ խմբագրական բնույթի փոփոխության մասին է, ըստ էության ներկա նախագահը հրապարակավ անձնական պատասխանատվություն է ստանձնել իր կուսակիցների արդեն բնորոշած «5-ամյա պլանի» կատարման համար: Իսկ դրա մեջ, հիշեցնեմ, մտնում էր ե՛ւ «Որոտանի ստորերկրյա ջրատարի» (1998 թ.), ե՛ւ «Սեւան-Դիլիջան ավտոմոբիլային թունելի» (1997 թ.), ե՛ւ «Ալավերդու պղնձաձուլական նոր գործարանի» (2000 թ.), ե՛ւ մի շարք այլ օբյեկտների գործարկումը, աղետի գոտում, Երեւանում ու այլուր բնակարանային շինարարության մեծածավալ ծրագրերի իրականացումը, այլ կոնկրետ նախաձեռնումների կատարումը:

Սակայն նախագահը, արդեն իբրեւ նախագահության թեկնածու, հրապարակավ իր վրա է վերցրել ոչ միայն այս, այլեւ շատ ավելի լայն պարտավորություններ:

Թվարկեմ մի քանիսը:

Ներքին քաղաքականության բնագավառում Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը խոստանում է վերընտրվելու դեպքում «խստացնել պայքարը հանցագործությունների, կաշառակերության, վարչամեքենայի կամայականությունների ու չարաշահումների դեմ», տնտեսության բնագավառում իր վրա է վերցնում չափազանց հասկանալի մի պարտավորություն՝ «բարեփոխումների իրականացման ընթացքում հատուկ ուշադրություն դարձնել սեփականաշնորհվող օբյեկտների գնահատման մեթոդիկայի հետագա ճշգրտմանը, աճուրդների անցկացման օրինականությանը, ազատ մրցակցության ապահովմանն ու հակամենաշնորհային միջոցառումների կիրառմանը», սոցիալական քաղաքականության բնագավառում խոստանում է «ստեղծել սոցիալական պաշտպանվածության ամբողջական համակարգ,— մշակել բնակչության զբաղվածության պետական համալիր ծրագիր», եւ այլն, եւ այլն:

Այս ամենը, իհարկե, շատ լավ է եւ արժանի է ամենայն պաշտպանության: Բայց ես չեմ կարող ցավով չնկատել, որ սա ոչ միայն նախագահության թեկնածուի պարտավորություն է, այլեւ գործող նախագահի ուղղակի խոստովանություն, որ այդ բոլոր արատները՝ կաշառակերությունը, վարչամեքենայի կամայականություններն ու չարաշահումները, սեփականաշնորհվող օբյեկտների գնահատման մեթոդիկան եւ այլ երեւույթները, որոնք իրենց արտացոլումն են գտել Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի նախընտրական ծրագրում, հանդիսացել եւ հանդիսանում են մեր հասարակական օրգանիզմի խոցերը: Առաջին անգամը լինելով, այսքան կարեւոր մի քաղաքական փաստաթղթում դրանց գոյությունն ընդունում է նաեւ գործող նախագահը: Այս երեւույթը կարելի է գնահատել իբրեւ դրական փոփոխություն ներկա նախագահի գործելակերպի մեջ եւ ակնկալել, որ նշված արատների դեմ պայքարն ուժեղացնելու կեցվածքը, հաղթանակի դեպքում, չի մնա սոսկ իբրեւ... խոստում: Ի վերջո դրանք մասնացույց անելու գործում, բազմաթիվ լրագրող գործընկերներիս հետ իմ համեստ ավանդն եմ ներդրել նաեւ ես: Այդ արատավոր երեւույթներն արմատախիլ անելու, հասարակական օրգանիզմի առողջացման հարցում մեզնից յուրաքանչյուրը չի կարող ոչ միայն անտարբեր լինել, այլեւ դաշնակիցը չլինել այն բարձրագույն պետական պաշտոնյայի (ով էլ որ նա լինի), որը պատերազմ է հայտարարում դրանց: Ի դեպ, Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի նախընտրական ծրագրում խնկապես չկա մի դրույթ, որն անձամբ ես չուզենայի իրականացված տեսնել: Իբրեւ այդպիսին ծրագիրը բազմակողմանիորեն մշակված է եւ ընդունելի: Հատկապես կուզենայի ընդգծել համազգային նշանակություն ունեցող այնպիսի հարց, ինչպիսին արցախյան հակամարտության առթիվ վերջապես աներկմտորեն կատարված հայտարարությունն է՝ «Հետեւողականորեն հանդես գալ Լեռնային Ղարաբաղի ինքնորոշման իրավունքի պաշտպանության ... դիրքերից»: Այսպիսի միանգամայն ընդունելի դրույթներ են արձանագրված նաեւ երկրի արտաքին քաղաքականության, հայրենիք-սփյուռք հարաբերությունների, ներգաղթի խրախուսման եւ շատ այլ խնդիրների առթիվ (բոլորին անդրադառնալ հնարավոր չէ): Սակայն չեմ կարող մտավախություն չարտահայտել, որ այս ընդհանուր առմամբ ընդունելի նպատակներին հասնելու մեխանիզմները մասնանշված չեն: Միգուցե հարկ չի՞ համարվել փաստաթուղթը ծանրաբեռնել: Այնուամենայնիվ, ինձ համար դժվար է պատկերացնել, օրինակ, որ այնպիսի մի չարիք, ինչպիսին կաշառակերությունն է, կարելի կլինի կանխել ... պայքարի ուժեղացմամբ: Իմ տպավորությամբ, այդ չարիքի արմատը հովանավորչական այն մթնոլորտն է, որ ձեւավորվել է մեզանում՝ հասարակության կենսագործունեության բոլոր ոլորտներում, եւ մինչեւ պետության բարձրագույն պաշտոնյաներն իրենք չհաղթահարեն իրենց այդ հովանավորչական հոգեբանությունը, մարդկանց, կադրերին, մասնագետներին «մերոնց» եւ «ոչ մերոնց» բաժանելու հիվանդությունը, այս ոլորտում որեւէ էական փոփոխություն ակնկալելը խիստ կասկածելի կլինի եւ կմնա սոսկ իբրեւ բարի ցանկություն: Ասելս այն է, որ վաղուց ժամանակն է մեզանում ամեն ինչ գնահատել պետականության դիրքերից. տվյալ անձը, պաշտոնյան, պետական կառույցը, կազմակերպությունը, եւ այլն, եւ այլն, իր գործողություններով օբյեկտիվորեն նպաստո՞ւմ, թե՞ վնասում է պետության կայացմանը, նրա հեղինակության ամրապնդմանը, ժողովրդավարության խորացմանը, քաղաքացիական հասարակության ձեւավորմանը, անկախ նրանից, թե այսօր «ով ում թիկունքում է կանգնած», ինչպիսի իրական կամ երեւակայական «ծառայություններ» ունի կառավարող կուսակցության հանդեպ: Սա, թերեւս, ամենադժվարին խնդիրն է, որ հարկ կլինի լուծել նախագահին՝ վերընտրվելու դեպքում: Դատելով խնդրո առարկա ծրագրից՝ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանն իր առջեւ նաեւ այդպիսի նպատակ է դրել: Ըստ էության՝ նա ներկայացրել է ոչ այնքան նախագահական, որքան՝ կառավարական ծրագիր: Եվ սա զարմանալի չէ, որովհետեւ գործող Սահմանադրությամբ նախագահը գործադիր իշխանության բարձրագույն պաշտոնատար անձն է, ուստի ե՛ւ բարոյական, ե՛ւ իրավական առումով չի կարող պատասխանատու չլինել առաջին հերթին հենց երկրի կառավարման, այդ գործում առկա սխալների, բացթողումների եւ երկրորդ հերթին՝ դրանց վերացման ուղիների որոնման համար: Հասարակության դատին ներկայացված ծրագրով ներկա նախագահը խոստովանել է առաջինները եւ հավաստել երկրորդը՝ լուծումներ գտնելու իր պատասխանատվության ստանձնումը: Եվ, թերեւս, սրանում է Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի նախընտրական ծրագրի ամենաբնորոշ գիծը:

ՌՈՒԲԻԿ ՀԱԽՎԵՐԴՅԱՆ

ԱՍՈՒԼԻՍ

ԱԺՄ-ն մտահոգ է տեղամասային հանձնաժողովների աշխատանքների անկազմակերպվածությունից

Սեպտեմբերի 5-ին ԱԺՄ գրասենյակում կայացավ կուսակցության ընտրական շտաբի հերթական մամլո ասուլիսը, որին մասնակցում էին ԱԺՄ վարչության անդամներ Սեյրան Ավագյանը, ԿԸՀ-ում ԱԺՄ-ի ներկայացուցիչներից Վ. Հախվերդյանը եւ Վազգեն Մանուկյանի վստահված անձ Արշակ Սադոյանը:

Բացելով ասուլիսը՝ ԱԺՄ վարչության անդամ Արամ Մայիլյանը նշեց, որ պաշտոնական քարոզարշավը մտել է հունի մեջ, եւ «քարոզչության տեսակետից բավականին դինամիկ ընթացք ենք արձանագրում»: Մայիլյանը այն տեսակետը հայտնեց, որ այսօր ընտրողները ավելի աչալուրջ են դարձել եւ սկսել են գնահատել իրենց ձայները: Մյուս կողմից, հասարակական գիտակցության մեջ սկսել է տեղ գտնել ներկա նախագահի այլընտրանքի իրական հնարավորությունների առկայությունը: Ըստ Մայիլյանի, հասարակությունն այսօր իրական այլընտրանք է համարում ԱԺՄ-ի թեկնածուին, իսկ վարկանիշներով խիստ տարբերվող մրցակից խմբերի միջեւ վարկանիշային տարբերությունը մեծանում է:

ԱԺՄ ընտրական շտաբի ղեկավար Ավագյանն անդրադարձավ հետեւյալ երեք խնդիրներին. ա) հանձնաժողովներում կատարվող աշխատանքներ, բ) վստահված անձանց հետ տարվող աշխատանքներ, գ) քարոզչական շրջագայություններ:

1-ին հարցի առթիվ Ավագյանը նկատեց, որ ԿԸՀ-ի աշխատանքները հիմնականում փաստաթղթերի մշակմանն ու ընդունմանն են ուղղված, մինչդեռ խիստ կաղում են գործնական աշխատանքները: Դեռեւս ճշտված չեն տեղամասային մի շարք հանձնաժողովների աշխատավայրերի հասցեները: Չեն ավարտվել ընտրողների ցուցակների վերջնական ճշգրտումները: Ավագյանը բացթողում համարեց նաեւ քաղաքացիների ծանուցման թերթիկների խնդրի լուծված չլինելը: «Կատարյալ անկազմակերպվածություն է տիրում տեղամասային հանձնաժողովներում, եւ գործը տապալման եզրին է», ընդգծեց Ավագյանը: Այս առումով ԱԺՄ-ն ԿԸՀ-ին է առաջարկել իր ծառայությունները՝ օգտվել ԱԺՄ-ի կառույցներից գործը շտկելու համար:

Անդրադառնալով վստահված անձանց հետ տարվող աշխատանքներին, շտաբի ղեկավարը նկատեց, որ լուրջ առաջընթաց կա այդ ուղղությամբ: ԱՄՆ-ի ժողովրդավարության ինստիտուտի նախաձեռնությամբ ուսուցողական նպատակով հանդիպումներ են կազմակերպվում Մանուկյանի վստահված անձանց հետ: 1-ին սեմինարը կկայանա սեպտեմբերի 6-ին, ժամը 10-ին «Արմենիա» հյուրանոցում, սեպտեմբերի 11-ին նման հանդիպում կկայանա Գյումրիում:

Անդրադառնալով քարոզարշավին Ավագյանը հիշեց զորքային ժամանակացույցը, երբ տրվեց մի փոքր ազատություն, ու ժողովրդավարության պայմաններում ողջ հասարակությունը կանգնեց ժամանակի իշխանությունների դեմ: Ավագյանը նկատեց, որ այսօր եւս առկա ազատության պայմաններում գործում է գործադրյալ ժամանակների շունչը: Այսօրինակ տրամադրվածության պատճառը, ըստ Ավագյանի, այն է, որ «իշխանությունները չպատասխանեցին հուլիսի 5-ը եւ ցանկացած ազատության հնարավորություն նրանց դեմ է աշխատում»:

Ա. Սադոյանը, որ նոր էր վերադարձել մարզերում ունեցած իր այցելություններից (6 օրվա ընթացքում եղել էր 23 բնակավայրերում), իր խոսքը սկսեց շատ անկեղծ եւ ինքնաշեն. «Նախագահը որ մարզը մտնում է, մեր գործերն այնտեղ լավանում են»: (Մարզերում եղած ունեցած Սադոյանի ձայնը նկատելիորեն խզվել էր): Անդրադառնալով Տեր-Պետրոսյանի քարոզարշավին Սադոյանը նկատեց, որ դրանով «արժանի ծառայություն են մատուցում նախագահին»: Այնուհետեւ անդրադառնալով Տավուշի մարզում ունեցած իր հանդիպումներից ստացված տպավորությանը, որ ժողովուրդը «տեր է կանգնելու իր քվեարկության արդյունքներին», Սադոյանը նշեց, որ հանդիպումներին ինքն ընդգծել է հետեւյալ միտքը. «Ամեն անգամ նայելով նկարին, հիշեք, որ ձեր ձայնի քանդողը նա է»:

Այնուհետեւ մոռանալով, որ եկել է հանդիպման ոչ թե լայն հասարակության, այլ լրագրողների հետ, որոնց որոշակի հարցեր են հետաքրքրում, Սադոյանը բարոյական-տնտեսական-հոգեբանական լիկբեզ անցկացրեց իշխանությունների վարքագծի մասին, դրանով իսկ խլելով ասուլիսի առյուծի բաժինը: Նրանից հետո նաեւ ԿԸՀ-ում ԱԺՄ-ի ներկայացուցիչ Վոլոդյա Հախվերդյանը, որը նախ ուզեց պատմական էքսկուրս կատարել 88 թվից, նոր միայն անդրադարձավ ԿԸՀ-ից իր տպավորություններին. «ԿԸՀ-ում աշխատանքային մթնոլորտ է», եզրակացրեց նա, բայց եւ չթաքցրեց, որ հնարավոր է «Հանրապետություն» միավորումը սեպտեմբերի 22-ին բոյկոտի ընտրությունները՝ չներկայանալով հանձնաժողովներ [illegible]: «Ամեն ինչ պետք է անենք, որ կեղծիքները բացառվեն, եւ սխալը 5 տոկոսից ավելի չկազմի», եզրակացրեց Հախվերդյանը:

Վերջում նկատենք, որ ասուլիսում Սադոյանի եւ Հախվերդյանի ելույթների տեւողությունը հարցուպատասխանի հնարավորությունը գրեթե բացառեց:

ՆԱՐԻՆԵ ՄԻՐԶՈՅԱՆ

Այսօր, ժամը 19:00-ին Ազատության հրապարակում
կկայանա հանրահավաք, որի ելույթ կունենան
ՀՀ նախագահի թեկնածու
Վազգեն Մանուկյանը
եւ ԱԺ պատգամավոր
Արշակ Սադոյանը:
Համերգային ծրագրով կմասնակցեն
Ռուբեն Հախվերդյանը եւ Վահրամ Թաթիկյանը:
Վ. ՄԱՆՈՒԿՅԱՆԻ ԸՆՏՐԱԿԱՆ ՇՏԱԲ

ԱԶԳ

միջազգային

Պաշտոնական Մոսկվան այսօր ողղակի պարտադրված է Հյուսիսային Կովկասում փնտրել դաշնակից կամ գոնե կայունացնող մի ուժ: Խասավյուրտի պայմանագիրը, ինչպես եւ սպասվում էր, ժամանակից առաջ տանելով կենտրոնաձիգ կողերը: Մոսկվայի քաղաքապետ Լուժկովը, որը Բորիս Ելցինի մերձավորներից է եւ շատ հաճախ նույնիսկ հենարանը, խիստ քննադատության արժանացրեց պայմանագրի ստորագրումը: Կրկին ակտիվացան կոմունիստները եւ ազգայնականները: Ռուսաստանյան լրատվամիջոցները արտահայտեցին այն կարծիքը, որ պայմանագիրը, ըստ էության, կապիտուլյացիայի ակտ է: Լրատվամիջոցների դիրքորոշումը հասկանալի է, տեղեկատվական ճգնաժամի միջոցով հիմնովին չեչեններին իրենց իսկ հայրենիքի մեջ: Այլ խաղեր են իրականացվում վերեւներում Կրեմլում եւ կառավարական պարիսպներից դուրս: Այս ամենը ինչ-որ այլ խնդիր է եւ փաստն այն է, որ ՌԴ կառավարությունը եւ անձամբ Բորիս Ելցինը խիստ շահագրգռված են քիչ ստորացուցչում գտնելու «առողջ ուժեր»: Ի դեպ, հենց այդ շահագրգռվածությամբ է բացատրվում այն, որ Վիկտոր Չեռնոմիրդինը չզլացավ մեկնել Նալչիկ, օգտագործելով որպես պատրվակ Կաբարդինո-Բալկարիայի «ազգային» տոնը: Կովկասում Ռուսաստանի դաշնակիցներից են նախ եւ առաջ Հյուսիսային Օսիա-Ալանիան, որը տարածքային պահանջներ ունի Ինգուշեթից, գրեթե նույն օրինակով Աբխազիան եւ Դաղստանը: Լեզգիների շարժումը Ադրբեջանում այսօր քաղաքական գործոն է: Քիչ դեպքեր «վստահություն են ներշնչում Ինգուշիան եւ Կարաչաեւո-Չերքեզիան: Կաբարդինո-Բալկարիան հասուն է, քանի դեռ իշխանության գլուխ է Մոսկվայի դրածո Կոկովը, բայց այնտեղ նույնպես առկա են խնդիրներ երկու ազգությունների միջեւ: Այնուամենայնիվ, այս ամենից զատ, գոյություն ունի մի խնդիր, որին ղեկավար դառնալը Մոսկվայի համար ամենակարեւոր հարցն է՝ Կովկասի ազգությունների կոնֆեդերացիա: Այն, ինչպես հայտնի է, «Լեռնային հանրապետության» անվան տակ, ստեղծվել է զուտ քաղաքական հիմքի վրա: Աբխազիայից մինչեւ Դաղստան ստեղծել մի առանձին պետություն: Կոնֆեդերացիան հիմնադրման պահից եղել է միավորող եւ ղեկավարող ուժ, հայտնի է նրա վճռական դերը վրաց-աբխազական հակամարտության ժամանակ: Պատերազմի ամիսներին Աբխազիայի կողքին էին չեչեններն ու դաղստանցիք, բալկարցիք եւ չերքեզներ, զինվորականներ Կաբարդայից եւ Օսիայից: Երկու տարի շարունակ Լեռնային կոնֆեդերացիան հանդիսացել է տարածաշրջանի հիմնական քաղաքական գործոնը: Բնականաբար, Մոսկվան չէր կարող հանդուրժել նման մարմնի երկար գոյությունը: չեչենական պատերազմի նախաշեմին տարբեր պատրվակներով ձերբակալվում են կոնֆեդերացիայի նախագահության մի շարք անդամներ Զինգա Խադիդովը, Իբրահիմ Խաջիմուրատովը, Ալին Ջեխոսը, Իբրահիմ Ռաշիդովը, Գրան Գումբան եւ այլք: Լեռնային կոնֆեդերացիան ռուս-չեչենական հակամարտությունը դիմավորեց ափսոսալի վիճակում: Ռուսաստանին հաջողվեց վիժեցնել XX դարի կովկասյան պատերազմի ծնունդը: Եվ այս ամենի ֆոնի ներքո առավել զարմանալի թվաց այն, որ օգոստոսի 22-ին Նալչիկ Ասազիում կայացած Լեբեդ-Մասխադով հանդիպումից անմիջապես հետո օգոստոսի 24-ին Վլադիկավկազում անցկացվեց Լեռնային կոնֆեդերացիայի իրավահաջորդ Կովկասի ազգությունների կոնֆեդերացիայի հերթական համագումարը: Տարօրինակ էր նաեւ այն, որ համագումարի աշխատանքներին ներկա էին նաեւ Ալեքսանդր Լեբեդի կողմից գործուղված պատվիրակությունը եւ ՌԴ Պետական դումայի խոսնակի տեղակալ Յուրեւը: Քաղաքական ասպարեզում կրկին երեւաց Յուսուփ Սոսլամբեկովը, սակայն արդեն Կոնֆեդերացիայի նախագահի կարգավիճակում:

Որպես քաղաքական գործիչ Սոսլամբեկովը հայտնի է 1990-ից, չորս տարի նրան հաջողվում էր մանեւրել Մոսկվայի եւ Գրոզնու միջեւ, եւ միայն 1994-ին է Ջոհար Դուդաեւը Սոսլամբեկովին վտարում հանրապետությունից: Մինչ այդ նա, այնուամենայնիվ, զբաղեցնում էր Չեչնիայի հանրապետության ռազմական գծով նախարարի, Ազգային եւ քաղաքացիական համաձայնության խորհրդի, նախագահի եւ Չեչնիայի խորհրդարանի արտաքին հարաբերությունների ղեկավարի աթոռները: Այսօր նա արդեն Կովկասի ազգությունների կոնֆեդերացիայի նախագահն է:

Հետաքրքիրը նաեւ այն էր, որ համագումարի աշխատանքներին փաստորեն բացակայում էին Դաղստանի եւ Չեչնիայի պատվիրակությունները: Մինչդեռ նախկինում հենց այս հանրապետությունների ներկայացուցիչներն էին մշակում կոնֆեդերացիայի ռազմավարական հիմնական սկզբունքները: Դոկու Զավգաեւի պատվիրակությունը բաց քվեարկությամբ զրկվեց ձայնի իրավունքից. Չեչնիայի անունից ելույթ ունեցող մեկ-երկուսը բավարարվեցին ընդհանուր ձեւակերպումներով: Համագումարը ընդունեց մի ծրագիր, որի նպատակն էր ընդգծել մարմնի «անկախ» բնույթը: Մասնավորապես, դատապարտվեց դաշնակցային զորքերի ներխուժումը Չեչնիա, ներկայացվեցին պահանջներ ՌԴ ղեկավարությանը եւ այն: Վրաստանի ներկայացուցչությունը տեղեկացվեց, որ այն պետք է զգույշ լինի Հարավային Օսիայի կարգավիճակը որոշելու հարցում եւ եթե հարկ լինի, ապա Կոնֆեդերացիան Հարավային Օսիա կուղարկի իր բանակը:

Մի խոսքով, ակնհայտորեն ուրվագծվում էր Կոնֆեդերացիայի կողմից որդեգրված կամ նրան պարտադրված կայսերամետ ուղղությունը: Յուսուֆ Սոսլամբեկովը խոստացավ, որ «լինել Կոնֆեդերացիայի նախագահ ավելի պատվաբեր է, քան լինել Հյուսիսային Կովկասի ցանկացած հանրապետության նախագահ»: Այս ձեւակերպումը նշանակում էր, որ նա դեմ չի լինի, եթե հանկարծ դառնա Չեչնիայի ղեկավար: Ալեքսանդր Լեբեդի պատվիրակության եւ ՌԴ խորհրդարանի խոսնակի տեղակալի ներկայությունը համագումարում նույնպես վկայում էր, որ պաշտոնական Մոսկվան իր հերթին դեմ չէ Սոսլամբեկովի թեկնածությանը: Այնուամենայնիվ, ի՞նչ հնարավորություններ ունի Կովկասի ազգությունների կոնֆեդերացիայի նախագահը Չեչնիայի ղեկավար նշանակվելու համար: Մախաչկալայում հանդիպեցի խնկական Կոնֆեդերացիայի խորհրդարանի նախագահ Ալի Ալիեւին: Վրաց-աբխազական պատերազմի ընթացքում նա գլխավորում էր Աբխազիայի ռազմածովային նավատորմը: Գլխավորում էր շատ հաջող, քանզի 35 տարի ծառայել է ԽՍՀՄ-ի ռազմական նավատորմում եւ եղել է առաջին կարգի նավապետ: «Սոսլամբեկովը Չեչնիայում «անցանկալի անձի կարգավիճակում է, նա վտարվել է հանրապետությունից, բայց իր դերը զգալի դեր է ունեցել վրաց-աբխազական պատերազմի ժամանակ: Անկասկած, այդ դերը նրա հերթական մանեւրն էր: Շամիլ Բասաեւը խոստացել է նրան սպանել: Սոսլամբեկովը Չեչնիա վերադառնալու հնարավորություն չունի: Այնտեղ նա հեղինակազրկված է: Սակայն Սոսլամբեկովը նաեւ շատ ճկուն դեր է եւ կարող է օգտագործել ամեն նայնչին հնարավորություն: Սոսլամբեկովից պետք է զգուշանալ»: Ալի Ալիեւը այնուհետեւ խոստովանեց, որ շինծու կոնֆեդերացիայի շինծու նախագահը իրոք կարող է դառնալ Մոսկվայի գործիք եւ «ըստ ամենայնի ամեն ինչ ընթանում է այդ ուղղությամբ»:

ԱՐԻՍ ՂԱԶԻՆՅԱՆ,
Վլադիկավկազ-Մախաչկալա-Երեւան

ԳՈՐԾՈՒՂՈՒՄ ԹԵԺ ԳՈՏԻ

Երբ Կովկասում մռում է

Լեռնային կոնֆեդերացիայի ուրվականը շրջում է Թերեքի հովտում

ՊԱԿ-ը բացում է արտասահմանում աղրած իր լրտեսների զաղտնիքները

Զարմանալի չէ, որ ռուսները տանով տվեցին սառը պատերազմը: Նրանց լրտեսները չափազանց զբաղված էին արգանակ կուլ տալով եւ պոռվանոցային միջոցները (երկփեղկ խեցեմորթ) փորձերը լցնելով: Սա այդպիսի տպավորություն է թողնում «Աշխարհի քաղաքների ՊԱԿ-ի տեղեկագիրք»-ը, որը 60-ականների մասին մի համառոտ գիրք է եւ ներկայացնում է մասնավոր հիշողություններ, արտասովոր ճանապարհորդություններ եւ կարծեցյալ լրտեսական անխոհեմ խաղագործություններ, որոնցից շատերը տեղի են ունեցել ճեղ ռեստորաններում: Գիրքը, միայն ռուսերեն վերջերս վաճառքի է հանվել Մոսկվայում 4 դոլարով: Նրա հեղինակները ՊԱԿ-ի 7 պաշտոնաթող գործակալներ են, որոնք ճեղ ճաշատեսակներ համտեսելու դադարների ժամանակ հասցրել են լրտեսությամբ զբաղվել Փարիզում, Լոնդոնում, Հռոմում, Բանգկոկում, Նյու Յորքում, Կահիրեում եւ Մեխիկոյում: Նրանց ասելով, ռմանք սիրում էին այն քաղաքները, որտեղ նշանակված էին աշխատելու: Շատերը կարող են դա ծաղրել, բայց երբ խոսքը գնում է խոհարարության մասին, բոլորն էլ համաձայնում են, որ կանգնած արտասահմանում բավականին կազդուրիչ էր խորհրդային ճաշերեղով, վարունգներով, եւ խավարկե կարտոֆիլով հագեցված դիետայից հետո: «Շատ ափսոս, որ պատմությունը մեզ լրտեսներիս այնքան էլ չի ծղոտում», գրում է Միխայել Բրաժեկոնով կեղծանունով Փարիզի մասին պատմող գլխի հեղինակը: «Եթե դա այդպես չլիներ, ապա Փարիզի, Նյու Յորքի եւ Վիեննայի ամենալավ ռեստորաններում որպես հիշատակ իմ անունով ափսեներ կլինեին»:

Թերեւս ՊԱԿ-ը երբեք էլ նշանավոր չի եղել ճշմարտությանն իր անսասան հավատարմությամբ եւ սույն տեղեկագիրքը հավանության է արժանացել նրա հետնորդի՝ Արտաքին հետախուզության ծառայության կողմից, մասնավորապես, նրա խոսնակ Յուրի Կոբալաձեի ասելով, Փարիզի եւ Բանգկոկի վերաբերյալ գլուխները միայն «տեղ-տեղ ճշմարտացի են»: Իսկ մնացած հատվածները, ողնում է նա, լրիվ համապատասխանում են ճշմարտությանը: Գիրքը ջանացել է ցրել ՊԱԿ-ի լրտեսների մասին ընդունված այն պատկերացումը, թե նրանք սրառնալի տեսքով մարդիկներ են, դաժան եւ միշտ պատրաստ ուժերը չափելու: Զորասերջիկների, բրթակիցների եւ ՄԱԿ-ի աշխատակիցների աչքեւ նման կեցվածքներ ընդունելով, ռուսներն ուզում են ընթերցողներին հավաստացնել, որ իրենք լավ գինիների եւ գեղեցիկ կանանց գիտակներ են եղել նույնիսկ այն ժամանակ, երբ իրենց գրպանները դատարկ էին: «Ես մտածում եմ, որ մենք մի բան ներդրեցինք ռուս լրտեսի խիղճի բարձրացման եւ հասակեցման գործում», ասում է 62-ամյա Միխայիլ Լյուբիմովը, որ 1960-ականներին եղել է Լոնդոնում: Գրքում նա գրում է. «Ես մի անսովոր սեր էի տածում Անգլիայի նկատմամբ: Առանձնապես սիրում էի Ջեյնի Ռեգարբան, նկարիչ եւ բանաստեղծ Դանտե Գաբրիել Ռոզետտիի տան մոտի առափնյա փողոցը: Լոնդոնցիներն այնքան էլ խոժոռադեմ չեն, ինչպես նկարագրում է Թեքերին: Ընդհակառակը, նրանք շատ ավելի լավն են»: Գրքում լրտեսների գործունեությունը նկարագրվում է ամենայն մանրամասնությամբ: «Լրտեսը քաղաքին նայում է ամբողջովին այլ աչքերով», գրում է 51-ամյա Վասիլի Տիմոֆեեւը, որն աշխատել է Բանգկոկում: «Նա պետք է ընտրի այնպիսի երթուղիներ եւ խճուղիներ, որ կարողանա շուտ տարբերակել հետեւից կպած «պոչին», եւ այնպիսի սրճարաններ եւ ռեստորաններ, որտեղ կարող է հանդիպել իրազեկիչների հետ»: Ամենալավը համարվում էին այն վայրերը, որոնք ճանապարհից դուրս էին գտնվում, բայց յուրենին շատ հանգիստ մթնոլորտ, գրում է նա: «Ես սիրում էի Իտալիան եւ նրան ոչ մի վատ բան չէի ցանկանում», ասում է 69-ամյա Լեոնիդ Կոլոսովը, որը Հռոմում էր աշխատում «Իզվեստիա» թերթի թղթակցի անվամբ քողարկված: «Երբ մի բարձրաստիճան պաշտոնյայի հավաքում էի, գիտեի, որ դրանից երկու կողմերն էլ շահելու էին»: Պրն Կոլոսովի սերն Իտալիայի հանդեպ արտահայտվում էր մեծամասնությամբ ծովային սննդի եւ հալվայի մեծ քանակություններով, օրինակ՝ սոպագեսսին կակղամորթի սոուսով եւ այլն: Ոչ բոլոր խորհրդային գործակալներն էին, որ գնահատում էին իրենց հյուրընկալող ազգերին, կամ զգայուն էին նրանց մշակույթի հանդեպ:

«Ֆրանսիացիներն ինձ զայրացնում էին», փնթփնթում է Բրաժեկոնովը: «Նախ նրանք չեն խոսում անգլերեն, շատ են գնում գալիս, եւ բացի այդ, շատ դժվար է Փարիզում այլ քաղաքների ճաշատեսակներ ճարելը: Օրինակ, արգանակի համար պետք է հասնես Մարսել, իսկ Մոսկվայում կիեւյան ճտերը շատ ավելի հեշտ է ճարել ճարել»: Սակայն նա իր մխիթարությունը գտնում էր ամենաախորժ ճաշատեսակի մեջ՝ պոռվանոցային միջոցներ: «Կարող է տարօրինակ հնչել, բայց երբ ես ուտում էի դա, մյուս օրվա գործողության մասին ամեն ինչ մոռանում էի, իսկ դա վտանգավոր է», եզրակացնում է նա:

ԼԻՓ ՀՈՒԳՈՏԱԼԵՐ
«Նյուայի Տայմս»

ՀԱՄԱՌՈՏ

Կոսովոյի ալբանացիները կհաճախեն պետական ալբանական դպրոցներ

3 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐԻ, VOA: Սերբական կառավարությունն ու Կոսովոյի երկրամասի ալբանական առաջնորդները համաձայնության եկան դադարեցնել պետական դպրոցների 5 տարի տեւած բոյկոտն ալբանացիների կողմից: Այն բանից հետո, երբ 89 թ.-ին այդ երկրամասը կորցրեց ինքնավարությունը, ալբանացիները դադարեցին իրենց երեխաներին պետական դպրոցներ ուղարկել: Ալբանացի երեխաների կրթությունը ստանում էին փոքրածավալ գործող ոչ պաշտոնական դպրոցական համակարգում: Համաձայնությունը ստորագրեցին Սերբիայի նախագահ Սլոբոդան Միլոշեւիչն ու ալբանական առաջնորդ Իբրահիմ Ռուգովան: Ալբանացիները, որոնք Կոսովոյի բնակչության 90 տոկոսն են կազմում, կրթություն կստանան մայրենի լեզվով եւ ոչ թե սերբերենով: Դպրոցական ծրագրերի բովանդակությունը դեռ ենթակա է քննարկման:

Հոմի Պատի «Փորդ» ավտոմեքենան վաճառվեց 102 հազար դոլարով

3 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐԻ, VOA: Միացյալ Նահանգների Իդիանա նահանգում աճուրդի էր հանվել մի ժամանակ լեհական կարդինալ Կարոլ Վոյտիլային պատկանող ավտոմեքենան: Կարոլ Վոյտիլայի՝ այժմ Հովհաննես Պողոս II Հռոմի Պապի 75 թվականի արտադրության «Ֆորդ» մեքենան 102 հազար դոլարով գնեց Չիկագոյի 31-ամյա բնակիչ Ջիմ Ռիչը, որին Վատիկանում անձամբ կընդունի Հռոմի Պապն ու կհանձնի մեքենայի բանալիները: Կարդինալ Վոյտիլայի Հռոմի Պապ ընտրվելուց ի վեր մեքենան ավտոտնակում է գտնվել: «Ֆորդի» վաճառքից ստացված գումարը կհանձնվի Հռոմում եւ Պապի հայրենիքում՝ Լեհաստանում գտնվող բարեգործական կազմակերպություններին:

Նելսոն Մանդելան սիրահարված է Մոզամբիկի նախկին նախագահի այրուն

Հարավաֆրիկյան Հանրապետության նախագահ Նելսոն Մանդելան հայտարարեց, թե 1999 թ. ինքը կհեռանա իր կուսակցության նախագահի պաշտոնից: Այդ ընթացքում ծավալվում է նրա սիրավեպը Մոզամբիկի նախկին առաջին տիկնոջ հետ: Նախագահի օգնականները հաստատեցին, որ Մանդելան սիրահարված է Մոզամբիկի նախկին նախագահի այրի Գրեյս Մաշելին եւ որոշել է այլեւս չթաքցնել իրենց հարաբերությունները:

Մշակույթ

Արսեն Փանոսյանի անհատական առաջին ցուցահանդեսը... «Նորաձեւություն» սրահում

Փայտի փորագրության ժողովրդական վարպետ, միջազգային մրցույթների եռակի դափնեկիր 56-ամյա Արսեն Փանոսյանի աշխատանքների անհատական առաջին ցուցահանդեսը մի քանի օր առաջ բացվեց: Նախաձեռնողը «Վերնատուն» մշակութային միությունն է, իսկ սրահ տրամադրել է Աբովյան փողոցում գտնվող «Նորաձեւություն» ՍՊԸ: Չէ, վրիպակ չկա: Երեւանցիներին Սինթետիկա անունով ծանոթ «Նորաձեւություն» խանութը մի քանի տարի ոչինչ չէր վաճառում, իսկ հիմա, ըստ տնօրենի, հին անունը չի էլ խանգարում, որ բնույթը փոխի՝ արվեստի արժեքներ ցուցադրի:

Խանութ-սրահի տնօրեն Բաղդալ Բաղդալյանն ասում է, որ ցուցահանդես-վաճառքը կազմակերպված է շախմատի 32-րդ օլիմպիադայի նախօրյակին եւ տեւելու է մինչեւ հոկտեմբեր: «Էլ չեմ ուզում խոսք ծախել», ասում է տնօրենը՝ հավելելով, որ նույնիսկ առանց հայտարարի էլ օրերս բացված սրահը բազմաթիվ այցելուների է գրավել: Լուսանկարչական սարքով շրջող օտարերկրացիները աչքը բաց չեն թողել Արսեն Փանոսյանի մեծադիր սկուտեղները հեռվից էլ աչքի են ընկնում: «Ես փայտ շատ եմ սիրում, Վերջնամսում անճարակ ձեռքերի արվեստի գործն է փչանում: Իսկ մենք մյուսներից էժան կտրամադրենք մեր սրահները արվեստագետներին», տեղեկացնում է տնօրենը: Սրահում Արսեն Փանոսյանի աշխատանքներից բացի ցուցադրվում են Գոհար Վիրաբյանի գոբելենները: «Ով գիտի, սրահը կտրամադրե՞ք», հարցիս անտարբեր պատասխանում է՝ կընտրվեն միայն հատուկ գործեր:

«40 տարում ստեղծել եմ ընդամենը 70 աշխատանք», պատմում է Արսեն Փանոսյանը: Առաջին անհատական ցուցահանդեսում ներկայացնում եմ իմ աշխատանքների մի մասը միայն: Լավագույն աշխատանքներս բացակայում են. Ժողարվեստի թանգարանում, Ազգային պատկերասրահում, հավաքորդների մոտ են»: Փորագրության վարպետը նախընտրում է մեծածավալ գործեր. 26 տարի օրական 14 ժամ աշխատելով սափոր փորագրելը, երբ ձանձրացել, 2 մ 30 սմ տրամագծով 1 տոննա քաշ ունեցող 2 սկավառակ-սկուտեղները չէր փորագրի: Մեծածավալ սկավառակների, սափորների, նկարների շրջանակների կողքին ցուցադրված են նաեւ փոքրածավալ գործեր՝ դաղդղաններ, շերեփներ եւ այլն: Սիրում է խորհրդանիշը: Զարդամոտիվները կրկնվում են՝ խաչ, հավերժության նշան, կենաց ծառ, նուռ, խաղող, հավք, եղնիկ, վիշապ, օձ, ձուկ: Գերադասում է աշխատել փայտի տարբեր տեսակներով՝ ընկույզ, ծիրան, տանձ, վիեննական փայտ: «Զարհուրած մարդը մահակին հենվեց, եւ սա դարձավ նաեւ աշխատանքի առաջին գործիքը: Փայտի փորագրությունը արվեստի տեսակների մեջ դժվարագույնն է», ասում է փորագրող վարպետը: Հայկական ավանդական դպրոցից չշեղված նրա արվեստն անդրադարձել է նաեւ շախմատի օլիմպիադային: Պատից կախված սկուտեղը պատրաստված է ընկույզի փայտից: Մեզ ծանոթ պլակատային պատկերներ չկան. շախմատի ֆիգուրներ, կենաց ծառի հազիվ նշմարելի ճյուղեր, ուշադիր ու մանրամասն զննելու դեպքում նախշ նախշի վրա:

1976-ին Մոսկվայում ամենաբարձր գնահատականի է արժանացել «Սասնա ծռեր» էպոսի թեմաներով ստեղծված մեծածավալ վահանակ-սկուտեղը: Աշխատասեր, իր բառերով ասած՝ «շողոքորթերից հեռու» այս գործերն պատվիրատու ունե՞ն, գնորդ կգտնե՞ն: «Աշխատելիս նախատեսում էի, որ համար կլինեն ճեմասրահների, շենքի ճակատի համար: Գինը պետք է գնորդը որոշի: 26 տարվա չարչարանքի դիմաց արվեստի այս գործին ինչքա՞ն կտաք, հարցը կուղղեմ իրեն»:

Արսեն Փանոսյանն արվեստում տոհմիկ է համարում Քոչարին, պապը եւ հայրը փորագրության հանդեպ իրենց սերը եւ վարպետությունը փոխանցել են իրեն, ինքն էլ որդիներին՝ Արթուր եւ Պարույր Պարույրյաններին:

Ա. Հ.

ԿԱՊԵՐ

ՌԴ մշակույթի պատվիրակությունը ժամանեց Երեւան

ԵՐԵՎԱՆ, 4 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Այսօր Երեւան ժամանեց ՌԴ մշակույթի օրերի անցկացման պաշտոնական պատվիրակությունը: Ըստ ՀՀ մշակույթի, երիտասարդության հարցերի եւ սպորտի նախարարության լրատվության կենտրոնի, պատվիրակության կազմում են Մ. Շվիդկոյը (ՌԴ մշակույթի առաջին փոխնախարար), Ն. Պեսրովը, Ս. Բելզան, Օ. Պրոխանովը, Ա. Էբանոիձեն, Ա. Շահումյանը, ինչպես նաեւ բալետի պետական թատրոնի արտիստների խումբը, Մ. Դեկարսկու ղեկավարած գործիքային համույթը, կամերային նվագախումբը՝ Է. Գրաչի ղեկավարությամբ, Ն. Պեսրովը «Օրենբուրգյան պլատոկ» ցուցահանդեսի մասնակիցները, Մոսկվայի մի խումբ լրագրողներ, մշակույթի օրերի անցկացման շտաբի ներկայացուցիչներ, ՌԴ պետական ակադեմիական մեծ թատրոնի մենակատարներ Դ. Շարնինան եւ Պ. Կուդրավչենկոն: Նրանք մինչեւ սեպտեմբերի 11-ը հանդես կգան հյուրախաղերով:

ԿԵՆՑԱՂ

Թատրոն գնալու կարգը՝ ավելորդ իրերի պահարանո՞ւմ

Մենք թատրոն գնալու կարգը մոռացել ենք: Երբ մեծ աշխարհի մեր անկյունը հիշում ու գալիս են մայրաքաղաքներից, սկսում ենք կասկածել՝ գուցե չենք էլ ունեցել: Մեր «պրովինցիայի մայրամուտը» երկար է տեւում: Բեմում հայտնված դերասանական խաղի, ռեժիսորական հնարքի, թատրոն կոչվածի պայծառ լույսից նվաղում ենք ու մտաբերում, որ մեր պրովինցիայում դերասանի միջին վարձաչափը 10 դոլարի է հասնում եւ, որ պակաս կարեւոր չէ, թատրոնի օթյակում ոչ թե փնտրում ենք մեր երկրի նախագահին, նախարարի էլ հազիվ ենք հանդիպում: Երեւանյան բեմում Ռուսթավելու թատրոնի Շեքսպիրի «Մակբեթը» եւ Բրեխտի «Կովկասյան կավճե շրջանը» տեսնելուց հետո, այլեւս կասկած չկա, որ թատրոնը մայրաքաղաքային արվեստ է: Շնորհալի դերասանախմբից առանձնացնենք նրանց, ում համար կարելի է ամեն օր նայել նույն ներկայացումը: Նինո Կասրաձե (լեդի Մակբեթ), Թամար Դոլիձե (Գրուշե Վաչնաձե «Կովկասյան կավճե շրջան» պիեսում) եւ Ռամազ Չխիկվաձե (Ազդակ՝ «Կովկասյան կավճե շրջան»): Զանձրույթի մասին ավելորդ է խոսել, իսկ հիացմունքից սրտի ռիթմը աշխատենք կարգավորել: Դարեւան հանրապետության մայրաքաղաքի Ազգային կոչված թատրոնի ճաքեր տված պատը լուծարման գործընթացի հիմք չի ծառայել եւ կրակոցներից, քաղաքականության կեղտաջրերից հեռու է պահել դերասաններին: Սա հայտնի է եւ ոչ միայն գլխավոր բեմադրիչի՝ Ռոբերտ Ստուրուայի ծեւակերպմամբ:

Բրեխտի պիեսը դիտելու եկած հանդիսատեսը, ինչպես հարցումներից պարզեցինք, նաեւ նախորդ օրվա «Մակբեթի» արձագանքից էր հավաքվել: Պարոնյան թատրոնի մեծ դահլիճը բազմամարդ է: Նույնիսկ երբ դերասանների փայլուն խաղն անարձագանք չի մնում: Դահլիճը ծափահարում է բուռն, հաճախ՝ յուրաքանչյուր դիմախաղի համար: Անսպասելի մեկնաբանություն՝ ծափեր, անընդգրկելի տարածություն՝ կերպարը բացվում է՝ ծափեր, գույները ուզածի չափ խտացնում է, էլի մի նրբագիծ, դարձյալ՝ ծափեր: Չխեիձեն Դոլիձեի ձեռքը բռնած երրորդ անգամ է խոնարհվում հանդիսատեսի առջեւ: Ծափերը, միեւնույն է, չեն դադարում: Բեմիրերի եսեւում չի կարողանում թաքնվել, նորից առաջ պիտի գա, հանդիսատեսը պահանջում է: Եվ՝ ոչ մի ծաղիկ... «Գիտե՞ս, ինչ արժե մեկ ծաղիկը», կողքիս նստածն իմ անհանգստությունը փորձում է անհիմն համարել: Մեր զրպա՞նը... Բայց չէ՞ որ այն բացվում է հաճախ անըմբռնելի շռայլությամբ, երբ բեմում հայտնվում են մեր բարեկամները: Թատրոն գնալու կարգը, ժանեկազարդ ձեռնոցների, հովհարների, հեռադիտակի՝ մեր կենցաղում ավելորդ դարձած այս իրերի հետ մոռացել ենք: Ա. Հ.

Սկսեց գործել ՄԱԿ-ի հրատարակությունների գանձատունը

Սեպտեմբերի սկզբից Երեւանի պետական համալսարանի գրադարանում, առայժմ ժամույի սրահում, սկսեց գործել ՄԱԿ-ի հրատարակությունների գանձատունը: Այստեղ կան 1994 թ. մինչեւ այժմ մեծ մասամբ անգլերեն, ֆրանսերեն, ռուսերեն, իսպաներեն, նաեւ գերմաներեն, արաբերեն լեզուներով ՄԱԿ-ի հրատարակած դեմոգրաֆիկ բառարաններ, փաստաթղթեր ու հոդվածներ՝ հասարակական ամենատարբեր խնդիրների (ինչպես զինաթափման, մարդու իրավունքների, փախստականների հարցերի եւ այլն) վերաբերյալ:

Գանձատունը ՄԱԿ-ի երեւանյան գրասենյակի միջոցով կապի մեջ է թե՛ Գլխավոր ասամբլեայի, թե՛ եվրոպական կոմիսեի հետ եւ արդեն պարբերաբար կստանա ՄԱԿ-ի հրատարակությունները, ընդ որում, ի տարբերություն ընդունված կարգի, հայաստանյան գանձատանը դրանք կտրվեն անվճար:

Ասենք, որ համալսարանի գրադարանում գործող ՄԱԿ-ի հրատարակությունների գանձատունը կսպասարկի ոչ միայն համալսարանի ընթերցողներին, այլեւ՝ բոլոր հետաքրքրվողներին:

ԱՆԺԵԼԱ ԱՎԱԳՅԱՆ

Տանգոն նույնիսկ պաշտպանության կարիք ունի, իսկ քոչարի՞ն

Արգենտինայի խորհրդարանը միաձայն ընդունեց Տանգոյի մասին օրենքը: Երեքշաբթի օրն ուժի մեջ մտած օրենքը տանգոյի պարն ու երաժշտությունը հռչակեց որպես ազգային ժառանգության մաս: Սենատի ղեկավարը հայտարարեց, որ օրենքը պարտավորեցնում է կառավարությանը պաշտպանել տանգոն եւ միջոցներ տրամադրել նրա քարոզչության համար: Գ. Է.-Տ.

Դեյվիդ Բոուիի «Մուշ» կոմպոզիցիան «Ինտերնետով» է միայն տարածվելու

Յոլակավոր ռոք-երգիչ Դեյվիդ Բոուիի «Մուշ» նոր կոմպոզիցիան «Ինտերնետով» է միայն տարածվելու: Երգչի ներկայացուցիչները հայտարարեցին, որ այն վաճառքում չի լինի, ռադիոյով չի հաղորդվի, սակայն «Ինտերնետով» կտարածվի անվճար: Կոմպոզիցիան Բոուին ստեղծել եւ ձայնագրել է Նյու Յորքում նոր ալբոմի վրա աշխատելիս: Թե ինչու է Բոուին իր կոմպոզիցիան անվանել «Մուշ» դեռեւս հայտնի չէ, սակայն մեջբերումների կողմից նրան համենայնդեպս շնորհակալություն հայտնելով հուսանք, որ հաջորդ կոմպոզիցիաները ստեղծելիս երգիչը նույնեան հաջող անուններ կընտրի դրանց համար: Գ. Է.-Տ.

ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ

Հիշարժան օրացույց

Սիրարփի Տեր-Ներսիսյան (5.9.1896–1989)–արվեստաբան, 100-ամյակը:

Հրանտ Մաթեւոսյան (6.9.1926)–գրականագետ, 70-ամյակը:

Գրիգոր Սյունի (Սարգսյան, 10.9.1876–1939)–երգահան, խմբավար, 120-ամյակը:

Պետերբուրգի ռուսական թատրոն (10.9.1756)–հիմնադրման 240-ամյակը:

Մոսկվայի կոնսերվատորիա (13.9.1866)–հիմնադրման 130-ամյակը:

Երեւանի Գայանյան օրիորդաց դպրոց (15.9. 1866)–հիմնադրման 130-ամյակը:

Արման Կոթիկյան (15.9.1896–1966)–դերասան, թարգմանիչ, բանաստեղծ, 100-ամյակը:

Արամաիս Պապոյան (15.9. 1911)–դրամատուրգ, 85-ամյակը:

Դմիտրի Նալբանդյան (15.9.1906–10.7.1993)–գեղանկարիչ, 90-ամյակը:

Արտաշես Քալանթարյան (16.9.1931–1991)–արձակագիր, երգիծաբան, դրամատուրգ, 65-ամյակը:

Գեւորգ Քոչար (18.9.1901–1978)–ճարտարապետ, 95-ամյակը:

Բյուրականի աստղադիտարան (19.9. 1946)–հիմնադրման 50-ամյակը:

Հայաստանի Հանրապետության անկախության օրը (21.9):

Շոթա Ռուսթավելի (21.9.1166)–վրաց մեծ բանաստեղծ, 830-ամյակը:

Արմեն Արմենյան (22.9. 1871–1965)–դերասան, 125-ամյակը:

Վենետիկի Ռաֆայելյան վարժարան (23.9.1836), հիմնադրման 160-ամյակը:

Դմիտրի Շոստակովիչ (25.9. 1906–9.8. 1975)–ռուս կոմպոզիտոր, դաշնակահար, ծանկարված(?), 90-ամյակը:

«Սողոմոնիստիկություն»(?) ամսագիր (1956)–լույսընծայման 40-ամյակը:

Դանթե Ալիգիերի (1265–1321)–իտալացի բանաստեղծ, ծննդյան 675-ամյակը:

Փարաջանովի ստեղծագործությունները կցուցադրվեն Սամարայում եւ Տոլյատիում

ԵՐԵՎԱՆ, 4 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ՓԱՍ: 1996 թ. դեկտեմբերին Սերգեյ Փարաջանովի թանգարանը ցուցահանդեսներ կունենա Սամարա եւ Տոլյատի քաղաքներում: Տեղեկացնելով այս մասին թանգարանի տնօրեն Զավեն Սարգսյանն ասաց, որ թանգարանը վաղուց էր հրավիրվել ստացել այս քաղաքների կինոսիրողների ակումբների կողմից: Սակայն ցուցահանդեսները հնարավոր կլինի կազմակերպել միայն դեկտեմբերին: Կցուցադրվեն Փարաջանովի շուրջ 50 կոլաժներ, բացի նրա ստեղծագործություններից, կկազմակերպվեն նաեւ ռեժիսորի ֆիլմերի հետահայաց ցուցադրություններ: Ֆիլմերը կցուցադրվեն ցուցահանդեսի գործելու ընթացքում: Զավեն Սարգսյանը տեղեկացրեց նաեւ, որ հավանական է Փարաջանովին նվիրված միջոցառումներին մասնակցի նաեւ նրա այրին:

Ֆրանսահայ պլաստիկ արվեստի ներկայացուցիչներից Սերգեյ Փարաջանովի հիշատակին

Սամվել Երեմյանը դարչյալ բարեգործական ցուցահանդեսով

ԵՐԵՎԱՆ, 4 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Արարատյան հայրապետական թեմի առաջնորդարանում սեպտեմբերի 3-ին երիտասարդ նկարիչ Սամվել Երեմյանը արվեստասերներին ներկայացրեց իր շուրջ հինգ տասնյակից ավելի հոգեւոր եւ աշխարհիկ թեմաներով կտավները:

«Առաջին անգամ չէ, որ Սամվելն իր արվեստը ցուցադրում է թե հայրենիքում եւ թե արտասահմանում, սակայն տարախուսին այն է, որ նրա ցուցահանդեսների մեծ մասը բարեգործական բնույթի է: Այսօրվանը եւս նվիրում է «Հայաստան» համահայկական հիմնադրամին», բացման խոսքում ասաց թեմի առաջնորդ Գարեգին արքեպիսկոպոս Ներսիսյանը:

Այցելուների թվում էին Հայաստանում Ռուսաստանի դեսպանության ներկայացուցիչ Բորիս Բելյակովը, ՀՀ նախագահի գլխավոր խորհրդական Ժիրայր Լիպարիտյանը, Ազգային պետական պատկերասրահի տնօրեն Շահեն Խաչատրյանը:

Սամվել Երեմյանը ծնվել է 1961 թվականին Երեւանում: Նախնական գեղարվեստական կրթությունն ստացել է Հակոբ Կոջոյան գեղարվեստի դպրոցում, ապա ավարտել Երեւանի գեղարվեստաթատերական ինստիտուտը, հանախել է Լենինգրադի Ռեպինի գեղարվեստի ակադեմիան: Գեղանկարչությունը, գրաֆիկային եւ քանդակագործությունը զուգահեռ զբաղվում է նաեւ որմնանկարների վերականգնմամբ:

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Սեպտեմբերի 9-ին, ժամը 18-ին, Հայաստանի գրողների միության Մեծ դահլիճում տեղի կունենա հանդիսություն՝ նվիրված ՎԱՀՐԱՄ ՄԱՎՅԱՆԻ ծննդյան 70-ամյակին:

Երեկոյին կմասնակցեն Նորին սրբություն Գարեգին Ա Ամենայն հայոց կաթողիկոսը, գրողի այրին՝ տիկին Իվոն Մավյանը (Փարիզ):

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԳՐՈՂՆԵՐԻ ՄԻՈՒԹՅՈՒՆ

ԱԶԳ

մարզական

ՀԵՏԱՔՐՔՐԱԿԱՆ

Ռիթմիկ մարմնամարզությունը՝ գեղեցիկ մարզաձեւ

ԳՐԻԳՈՐ ԱՄԻՐՋԱՆՅԱՆ,
Վալանս, Ֆրանսիա

Ո՞րն է սպորտի իմաստը: Այս հարցը շատ պատասխաններ ունի, ինչպես ռեկորդների ձգտումը եւ առաջադիմության հասնելու պայքարը: Անհետաքրքիր մարզաձեւը դատապարտված է անհաջողության, իսկ գեղեցիկ եւ դիտարժանը արժանանում ժողովրդի սիրուն: Այդպիսին է ռիթմիկ մարմնամարզությունը, որը մեծ հաջողություն գտավ Ատլանտայի օլիմպիական խաղերում հավանաբար այն պատճառով, որ այս մարզաձեւի մասնակիցները էլ ավելի գեղեցիկ եւ կանացի մարմին ունեն, քան սպորտային մարմնամարզուհիները, որտեղ վերջին տարիներին տոն են տալիս հիմնականում փոքրամարմին եւ փոքր տարիքի մարզուհիները, որոնք կարծես չեն համապատասխանում գեղեցիկ սեռի իսկական հասկացություններին: Ամերիկացիները, որ եվրոպական շատ մարզաձեւերից բան չեն հասկանում, կարծում էին, թե ռիթմիկ մարմնամարզությունը մի պարզ եւ անհետաքրքիր մասնաճյուղ է սովորական մարմնամարզության:

Այս մարզաձեւի օլիմպիական մրցումները կազմակերպեցին ոչ թե Ատլանտայում, այլ Աթենքում՝ Ատլանտայից 120 կմ հեռավորության վրա: Եվ, այ քեզ զարմանք: UGA Coliseum-ը՝ Աթենքի 10 հազար նստատեղ ունեցող այս մարզահամալիրը մրցումների օրերին միշտ լեփ-լեցուն էր հանդիսականներով: Մարզասերների մեծամասնությունը եվրոպացիներ էին, քանի որ ամերիկացի մասնակիցներ չկային այս մարզաձեւում: Դա բնական է, քանի որ ամերիկացիները, ինչպես օրենք, չեն հետաքրքրվում որեւէ սպորտաձեւով, երբ նրանում իրենց ներկայացուցիչը չկա: Ռիթմիկ մարմնամարզությունում տոն են տալիս բուլղարացիները, ռուսները, բելառուսները, ուկրաինացիները եւ իսպանացիները: Օլիմպիական ոսկե մեդալը նվաճեց բարձրահասակ (179 սմ) ուկրաինուհի Եկատերինա Սերեբրնիչյին, բայց արժանի մեդալակրուհի, ռուսաստանցի Յանինա Բատիրչինան մարդկանց հիացրեց իր նրբագեղությամբ եւ հիանալի վարժություններով: Եվ երբ նա որոշ տեխնիկական թերությունների պատճառով գրավեց միայն երկրորդ տեղը, սակայն Աթենքի «թագուհին» էր: Լավ տպավորություն թողեցին նաեւ ուկրաինուհի Ելենա Վիտրիչենկոն եւ ռուսաստանցի Ամինա Զարիպովան: Նրանց թվում էր նաեւ բուլղարուհի, աշխարհի նախկին չեմպիոնուհի Մարիա Պետրովան, որը թեեւ Աթենքում շատ հաջող հանդես չեկավ, սակայն մնում է այդ մարզաձեւի աշխարհի մեծերից: Այո, կան մարզաձեւեր, որոնց շնորհիվ շողշողում է կանանց գեղեցկությունը: Նրանց թվին է պատկանում ռիթմիկ մարմնամարզությունը:

ՀԱՄԱՌՈՏ

Սրտի տագնապը չխանգարեց

ԵՐԵՎԱՆ, 4 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ՓԱՍՏ: Ամերիկյան ֆուտբոլային լիգայի հեղինակավոր մրցավարներից մեկը՝ Դեյլ Խելմերը մեկ տարի առաջ սրտի ծանր վիրահատություն էր տարել: Բժիշկները նրա սրտի փականը փոխել էին արհեստականով: Հիվանդանոցում նա 15 օրվա ընթացքում երկու տագնապ էր ունեցել: Դուրս գրվելով հիվանդանոցից, Խելմերը վախենում էր նույնիսկ քնել, քանի որ կարող էր մեռնել քնած վիճակում: Սակայն նա դադարեց արցունք թափել եւ սկսելով ակտիվ մարզումները, օրերս կրկին խաղադաշտ դուրս եկավ՝ դատելու Ամերիկայի ազգային առաջնության խաղերից մեկը: «Ինձ համար այժմ դժվար է վազել խաղադաշտում, սակայն այլ կերպ ես վարվել չեմ կարող: Մրցավարությունն իմ կոչումն է», ասում է Խելմերը:

Ռուդ Գուլիտը՝ ամենաէլեգանտ ֆուտբոլիստ

Անգլիայի «Չելսի» թիմի խաղացող-մարզիչ, հոլանդացի անվանի ֆուտբոլիստ Ռուդ Գուլիտը ճանաչվել է Անգլիայի առաջին դիվիզիոնի (բարձրագույն

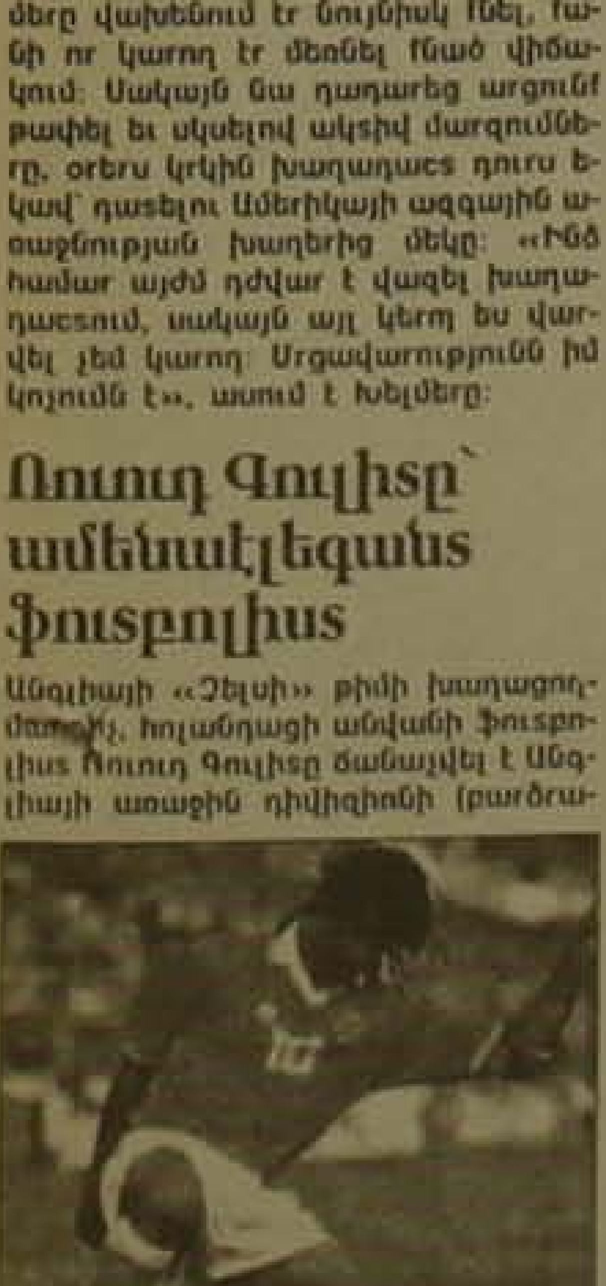

խումբ) ամենաէլեգանտ ֆուտբոլիստը: Այդ որոշումը կայացրել է մասնագետներից կազմված հատուկ հանձնաժողովը: Ռուդ Գուլիտին մրցանակը հանձնվելու է նրա ծննդյան օրը, երբ կլրանա 34-ամյակը:

ՖՈՒՏԲՈԼ

Ռուսաստանի առաջնության առաջատարի դարձությունը

Ռուսաստանի ֆուտբոլի բարձրագույն խմբի ընթացիկ առաջնությունում տեղի ունեցավ նախորդ տուրերից հետաձգված երկու հանդիպում: Սանկտ Պետերբուրգի «Զենիթը», որի կազմում հանդես է գալիս Հայաստանի հավաքականի դարպասապահ Ռոման Բերեզովսկին, սեփական հարկի տակ 1-0 հաշվով հաղթեց Ռուսաստանի չեմպիոն, Վլադիկավկազի «Ալանիային», որը մինչ այդ միանձնյա գլխավորում էր մրցաշարային աղյուսակը: Դա 24-րդ տուրից հետաձգված հանդիպում էր: Վոլգոգրադի «Ռոտորը» առիթից օգտվելով, հավասարվեց առաջատարին: «Ռոտորը» սեփական հարկի տակ 2-0 հաշվով հաղթեց Տոլյատիի «Լադային»: Հիմա «Ռոտորն» ու «Ալանիան» ունեն 53-ական միավոր: Սակայն առաջատար համարվում է «Ռոտորը», որը մեկ խաղ «Ալանիայից» պակաս է անցկացրել: 3-րդ տեղում է Մոսկվայի «Դինամոն», որը վաստակել է 52 միավոր: Առաջատարներին հետապնդում է Ռուսաստանի նախկին չեմպիոն Մոսկվայի «Սպարտակը», որը վաստակել է 49 միավոր: 3-րդ տեղում ընթացող ԲԿՄԱ-ի արդյունքն է 45 միավոր:

ԹԵԹԵՎ ԱՏԼԵՏԻԿԱ

Ցյուրիխի մրցաշարն՝ աշխարհի խոշորագույններից

Ցյուրիխի Letigrund Stadion-ում ամեն տարի անցկացվող թեթեւ ատլետիկայի միջազգային մրցաշարն աշխարհում խոշորագույններից է, որտեղ, ինչպես օրենք, գրանցվում են մեծ թվով ռեկորդներ: Այսպես, սկսած 1959 թ-ից վերոհիշյալ մարզադաշտում գրանցվել է աշխարհի 20 ռեկորդ: Ինչպես հայտնի է, օրերս Ցյուրիխում կայացած միջազգային մրցաշարում վերջին ռեկորդը սահմանեց ռուսաստանցի Սվետլանա Մաստերկովան, օլիմպիական չեմպիոնուհին: Մրցաշարին մասնակցում էին 62 օլիմպիական մեդալակիրներ, աշխարհի 18 չեմպիոններ, աշխարհի 10 ռեկորդակիրներ, 365 մարզիկ-մարզուհիներ, որոնց թվում էր նաեւ գյումրեցի եռացատկորդ Արմեն Մարտիրոսյանը: Մրցանակները վիճարկեցին թեթեւ ատլետիկայի 25 մարզաձեւերում: Մրցումների ժամանակ Letigrund Stadion-ի 23 հազար նստատեղերը միշտ լեփ-լեցուն էին հանդիսականներով: Ցյուրիխի մրցաշարը մնում է Եվրոպայում թեթեւ ատլետիկայի ամենախոշոր մրցաշարերից մեկը: Նրա բյուջեն հասնում է շուրջ 22 մլն ֆրանկի: Համեմատության համար ասենք, որ Փարիզի մրցաշարի բյուջեն 12,5 մլն է, Լոզանինը (Շվեյցարիա) 11,5 մլն եւ այլն: Աշխարհի ամեն մի ռեկորդի համար տրվում է 250 հազար ֆրանկ: Ցյուրիխի մարզադաշտն անվանվել է «հրաշքների մարզադաշտ», ուր գերմանացի արագավազորդ Արմին Հերին 1960 թ. հունիսի 21-ին ցնցեց աշխարհը՝ 100 մետր վազքատարածությունն առաջինն անցնելով 10 վայրկյանում: Նույն մարզադաշտում 1988 թ. լեգենդար Կառլ Լյուիսը 100 մ մրցատարածության աշխարհի նոր ռեկորդ սահմանեց՝ ցույց տալով 9,93 վրկ:

Բայց ամենաթանկ ռեկորդը Ցյուրիխի մրցաշարերում դարձել է նրա խոշոր եկամուտները: Ամենեւին պատահական չէ, որ աշխարհի ռեկորդը գնահատվում է 50 հազար դոլարով, եւ հեղինակը ստանում է նաեւ 1 կգ ոսկի: Իսկ որեւէ մարզաձեւում առաջին տեղը գնահատվում է 7 հազար դոլար: Լավ մարզադաշտ, դրամական խոշոր մրցանակներ, մեծաքանակ մարզասերներ, թեթեւ ատլետիկայի բազմաթիվ մարզաձեւերից մրցումներ, որոնք փոխադրվում են մարզական շոուի: Սրանք են Ցյուրիխի մրցաշարերի հաջողության պատճառները:

Գ. Ա.

ՀՀ ԱՌԱՋՆՈՒԹՅՈՒՆ

«Կոտայքը» վերականգնում է կարգածը

Երեկ ՀՀ բարձրագույն խմբի 5-րդ առաջնությունում պահեստային օր էր: Տեղի ունեցավ առաջին տուրից հետաձգված «Կոտայք»-«Ղարաբաղ» հանդիպումը: Աբովյանցիներն անհաջող սկսելով առաջնությունը, աստիճանաբար կարգավորում են իրենց մրցաշարային գործերը: Թիմը, ինչպես հայտնի է, նախորդ տուրում 11-0 հաշվով հաղթել էր «Արաբկիրին» եւ ահա այս անգամ էլ վերելքով հանդես եկավ: Ընդ որում, մրցակիցը՝ «Ղարաբաղը», առաջնության առաջատարներից է, որը մինչ այդ անցկացրած չորս հանդիպումներում պարտություն չէր կրել եւ ընթանում էր 4-րդ տեղում: 30-րդ րոպեին հաշիվը բացեց «Կոտայքի» հարձակվող Մկրտիչ Հովհաննիսյանը: Ըստ «Կոտայքի» մարզիչ Արամ Փարսադանյանի, աբովյանցիները հատկապես հաջող խաղացին երկրորդ կեսում: 65-րդ րոպեին երկրորդ գոլի հեղինակ դարձավ Հենրիկ Բերբերյանը, որը խփեց իր 5-րդ գնդակն առաջնությունում: 80-րդ րոպեին Արթուր Աքազյանը 3-րդ անգամ ստիպեց հյուրերին խաղը վերսկսել դաշտի կենտրոնից: «Կոտայքը» հաղթեց 3-0 հաշվով: Մեծ հետաքրքրություն է առաջացնում հաջորդ տուրում՝ սեպտեմբերի 8-ին չեմպիոնի՝ Երեւանի «Փյունիկի» հետ «Կոտայքի» հանդիպումը: Այսօր տեղի կունենա եւս մեկ հանդիպում: Երեւանի «Երեւանը» կհյուրընկալի Արարատի «Ցեմենտին»: Խաղը կսկսվի ժամը 17-ին: Այդ հանդիպումը, ըստ խաղացանկի, նախատեսված էր առաջիկա շաբաթ օրը, սեպտեմբերի 7-ին, սակայն, քանի որ «Հրազդան» մարզադաշտում այդ օրը տեղի է ունենալու ամերիկահայ երգչուհի Արաքս Վարդերեսյանի համերգը, ուստի խաղի ժամկետը տեղափոխվեց:

Մրցաշարային աղյուսակը սեպտեմբերի 5-ի դրությամբ

		Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1.	«Արարատ»	5	4	1	0	15-1	13
2.	«Երեւան»	5	4	1	0	16-4	13
3.	«Փյունիկ»	4	3	1	0	13-1	10
4.	«Շիրակ»	5	2	2	1	7-3	8
5.	«Ղարաբաղ»	5	2	2	1	8-7	8
6.	«Ցեմենտ»	5	2	2	1	8-7	8
7.	«Կոտայք»	5	2	1	2	16-6	7
8.	«Վան»	5	2	0	3	5-9	6
9.	ՀԱՄ	5	1	0	4	5-17	3
10.	«Արաբկիր»	5	1	0	4	3-21	3
11.	«Զանգեզուր»	5	0	2	3	4-18	2
12.	ԲԿՄԱ	4	0	0	4	3-9	0

«Այաքսն» ամրապնդում է իր շարքերը

Եվրոպայի հեղինակավոր թիմերից մեկը՝ Ամստերդամի «Այաքսը» դժվարին օրեր է ապրում կազմի համալրման հարցում: Ինչպես հայտնի է, «Այաքսից» հեռացել են մի շարք անվանի ֆուտբոլիստներ: Եվ ահա համառ որոնումները տվեցին առաջին բաղձալի արդյունքը: «Այաքսը» Արգենտինայում ձեռք է բերել հզոր կենտրոնական հարձակվող Իվան Սեզար Բազրիչին, որին արգենտինացի մարզասերներն անվանում են «Իվան Ահեղ»: «Այաքսի» մարզիչ Վան Գաալը գոհ է գործարքից. «Ես տարիներ շարունակ փնտրել եմ այդպիսի խոյահարող ոճի խաղացող, որն ի վիճակի կլինի դիմակայել կոշտ պաշտպանների գործողություններին»:

Մարադոնան հեռացվեց դաշտից

ԵՐԵՎԱՆ, 4 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ՓԱՍՏ: Արգենտինայում տեղի ունեցավ յուրօրինակ ֆուտբոլային հանդիպում այս երկրի ակումբների հավաքականի եւ Հոլանդիայի աստղերի հավաքականի միջեւ: Հանդիպմանը մասնակցում էր նաեւ աշխարհահռչակ Դիեգո Մարադոնան, որը ինչպես եւ ոչ վաղ անցյալում անընդհատ գրոհում էր մրցակցի դարպասը, չէր խորշում գնդակը ձեռքով կանգնեցնել եւ կոպտորեն վարվել մրցակցի դարպասապահի հետ: Նա դարձավ երկրորդ գոլի հեղինակը եւ չնայած այն հանգամանքին, որ խաղավարից ութ րոպե առաջ նրան հեռացրին խաղադաշտից, արգենտինյան թիմը հաղթեց 2-1 հաշվով:

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

ՀՀ կրթության եւ գիտության նախարարության կողմից արտոնագրված Երեւանի «Հայաստան» համալսարանը հայտարարում է 1996-97 ուսումնական տարվա ընդունելություն հետեւյալ մասնագիտությունների գծով.

1. Իրավագիտություն
2. Միջազգային հարաբերություններ
3. Օտար լեզուներ
   3.1. Ռոմանա-գերմանական (անգլերեն, ֆրանսերեն, գերմաներեն)
   3.2. Արեւելյան (արաբերեն, պարսկերեն)
4. Հայոց լեզու եւ գրականություն
5. Ժուռնալիստիկա
6. Ֆինանսներ եւ վարկ
7. Տարրական կրթության մանկավարժություն եւ մեթոդիկա մասնագիտությունների գծով

Ուսման տեւողությունը համալսարանում 5 տարի է, իսկ ժուռնալիստիկայի, տարրական կրթության մանկավարժություն եւ մեթոդիկա մասնագիտությունների գծով 4 տարի:

Դիմորդները համալսարան են ընդունվում ՀԱՐՑԱԶՐՈՒՅՑԻ միջոցով:

Մրցույթի համար հիմք է ծառայելու հարցազրույցն անցկացնող հանձնաժողովի եզրակացությունը:

Ուսուցումը վճարովի է. մեկ տարվա ուսման վարձը 300 ամերիկյան դոլարին համարժեք դրամ:

Փաստաթղթերի ձեւակերպման եւ հարցազրույցին մասնակցելու համար դիմորդները վճարում են 3000 դրամ, որն անկախ հարցազրույցի արդյունքից ետ չի վերադարձվում:

Համալսարան կարող են դիմել միջնակարգ, միջնակարգ մասնագիտական եւ բարձրագույն կրթություն ունեցող (վերջինները կարող են ընդունվել երկրորդ կուրս, երկրորդ մասնագիտություն ստանալու համար) Հայաստանի Հանրապետության եւ արտերկրների քաղաքացիները:

Դիմորդները պետք է ներկայացնեն հետեւյալ փաստաթղթերը.

դիմում, միջնակարգ կրթության վկայական (բնօրինակ), միջնակարգ մասնագիտական կամ բարձրագույն կրթության դիպլոմ (պատճենը), բժշկական տեղեկանք (086ու ձեւ), 6 լուսանկար (3x4 չափի): Փաստաթղթերի ընդունումը կատարվում է ամեն օր 9.00-17.00-ը:

Մրցութային հարցազրույցն անցկացվում է օգոստոսի 25-30-ը:

Հասցեն՝ Երեւան, Կոմիտաս, Վրացական փողոց 22, ճարտարագիտական համալսարանի (նախկին պոլիտեխնիկական ինստիտուտ) 6-րդ մասնաշենք («Նաիրի» կոճկի ֆաբրիկայի հարեւանությամբ)

Հեռախոս՝ 53-75-97, 27-33-90, 23-01-60

ՌԵԿՏՈՐԱՏ

ԱՅԱՔՍ

ՍՊ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆԸ

հրավիրում է Ձեզ սեպտեմբերի 14-ից 28-ը կատարել անմոռանալի ճանապարհորդություն ուղիղ չվերթով

ԵՐԵՎԱՆ-ԿԱՀԻՐԵ-ԵՐԵՎԱՆ

Կահիրե — **2 գիշեր**
Խուրգադա — **5 գիշեր (հանգիստ Կարմիր ծովի ափին)**
Պորտ-Սաիդ — **2 գիշեր**
Ալեքսանդրիա — **5 գիշեր**

Էքսկուրսիոն ծրագիր Կահիրեում:
Սնունդը՝ օրը 2 անգամ:
Ուղեգրի արժեքը՝ 865 $ համարժեք դրամով:
Մինչեւ 12 տարեկան երեխաներին՝ 550 $ համարժեք դրամով:

«ԱՅԱՔՍ» ՍՊԸ ցանկանում է Ձեզ հաճելի ճանապարհորդություն

ԵՐԵՎԱՆ, ՊՈՒՇԿԻՆԻ 43 Ա, ՀԵՌ. 53-15-73, 53-88-45

ԿՈԲՐԱ

Սահմանափակ Պատասխանատվությամբ Ընկերություն

«ԿՈԲՐԱ» ԸՆԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆՆ ԱՌԱՋԱՐԿՈՒՄ Է.

Բարձրորակ դիզելային վառելանյութ «Л-62» տեսակի, արտադրանքի փոխանակությամբ ամենատարբեր ապրանքներ՝ ցեմենտ, տախտակ, շինանյութ, յուղեր:

Ապրանքները կարող են վճարվել՝ դրամով, մուրհակով, դոլարների փոխանցմամբ:

Ընկերությունն ապրանքները մատակարարում է սեփական փոխադրամիջոցներով:

Այցելեք «ԿՈԲՐԱ»

Հասցեն՝ Իսահակյան 28
Հեռ. 56-56-69, 56-31-57, 58-13-61:

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆԸ ՎԱՃԱՌՈՒՄ Է

ԳԱԶ 27050 (Պիկապ 3 տեղանոց)
եւ
ԳԱԶ 33021 (Գազել)
մակնիշի ավտոմեքենաներ:
Հեռ. 23-71-76, 23-29-95

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆԸ ՎԱՃԱՌՈՒՄ Է

դարկերով հաշիկավոր կաուստիկ սոդա, АПВ-6, АПВ-10 եւ АПВ-16 մարկայի հաղորդալար:
Հեռ. 23-71-76, 23-29-95

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆԸ ՎԱՃԱՌՈՒՄ Է

միաֆազ էլեկտրական հաշվիչներ:
Հեռ. 23.71.76, 23.29.95

«ԱԼՅԱՆՍ» ՍՊԸ առաջարկում է

1. Օֆսեթային թուղթ ռուլոնով լայն. 84 սմ 68 գր. մ. քռ գինը՝ 1 տ – 1390 դոլար Կանադայի արտադրանք
2. Ստվարաթուղթ կավճապատված 300 գր. մ. քռ. թերթերով՝ 70x100 սմ 1 կգ – 573 դր.

Ստվարաթուղթ կավճապատված 300 գր մ. քռ. ռուլոնով՝ լայն. 70 սմ 1 կգ – 568 դր.

Հեռ. 52.16.00, 58.98.49, 52.93.90
Հասցե՝ Տպագրիչների 9, 35/36

ՎԱՐՁՈՎ ՏՐՎՈՒՄ Է

3 սենյականոց բնակարան Սարյան փողոցի վրա, կահավորված, վերանորոգված, ունի մշտական լույս, տաք եւ սառը ջուր:
Հեռախոս 58-26-90

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ ԿԱՄ ՓՈԽԱՆԱԿՎՈՒՄ Է

սեփականացված խանութ 120 քմ:
Զանգահարել՝ 53-17-73, 53-10-17

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ ԵՆ

լողի վանդակներ՝ նախատեսված մինչեւ 5000-ի համար:
Զանգահարել 58.18.41, ժամը 14-ից հետո:

ՎԱՐՁՈՎ ՏՐՎՈՒՄ Է

սեփականացված խանութ Տիգրան Մեծի փ. վրա. 200 քմ, բարվոք վիճակում:
Զանգահարել
53-17-73, 53-10-17

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱՄԵՐԻԿՅԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԻ

հատուկ դասընթացների բաժինը

ներկայացնում է

իր առաջիկա չորս ամսվա անգլերենի ուսումնական ծրագրերը.

Անգլերենի սկզբնական փուլ

Սեպտեմբերի 30-ից մինչեւ նոյեմբերի 8-ը
երկուշաբթի, չորեքշաբթի, ուրբաթ օրերին, ժամը 17:00-20:15,
վարձը՝ 38000 դրամ:
Գրանցման եւ վճարման ժամկետը մինչեւ սեպտեմբերի 20-ը:

Անգլերեն-հայերեն թարգմանություն

Սեպտեմբերի 30-ից մինչեւ նոյեմբերի 8-ը
երեքշաբթի եւ հինգշաբթի օրերին, ժամը 17:00-20:15,
վարձը՝ 28000 դրամ:
Գրանցման եւ վճարման ժամկետը մինչեւ սեպտեմբերի 20-ը:

Անգլերենի միջին փուլ

Նոյեմբերի 11-ից մինչեւ դեկտեմբերի 20-ը
երկուշաբթի, չորեքշաբթի եւ ուրբաթ օրերին, ժամը 17:00-20:15,
վարձը 38000 դրամ:
Գրանցման եւ վճարման ժամկետը մինչեւ հոկտեմբերի 18-ը:

Գործարար հաղորդակցություն

Նոյեմբերի 11-ից մինչեւ դեկտեմբերի 20-ը
երեքշաբթի եւ հինգշաբթի օրերին, ժամը 17:00-20:15,
վարձը՝ 28000 դրամ:
Գրանցման եւ վճարման ժամկետը մինչեւ հոկտեմբերի 18-ը:

- Դասընթացների գրանցումը եւ վճարումը տեղի կունենա Հայաստանի ամերիկյան համալսարանում, # 19 սենյակում:
- Յուրաքանչյուր դասընթացին կընդգրկվեն առաջին 15 դիմորդները:
- Դասընթացները կանցկացվեն Հայաստանի ամերիկյան համալսարանում:

Լրացուցիչ տեղեկությունների համար զանգահարել՝ 27-16-58:

Անվճար տեղեկություններ Հայաստանում գործող ձեռնարկությունների *առաջարկի* եւ *պահանջարկի* մասին հեռախոսով: Զանգահարել 589167, 581351 «Սփյուռ»:

«Պարտիզան» հրատարակչության տպարան, Երեւան-23, Արշակունյաց 2. Գրանցման թիվ 65. Դասիչ 69149. Պատվեր 2177. Տպաքանակը՝ 4000. Ստորագրված է տպագրության՝ 4. 09. 1996. Գինը՝ 75 դրամ